

ಕೊರವಂಜಿ

ಸಂಪುಟ ೭

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೯೪೮

ಸಂಚಿಕೆ ೬

ಕುಹಕಿಡಿಗಳು

ಬರ್ಮಾದ ಯಾದವೀ ಕಲಹದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿಗೆ - ಕುಡುಗೋಲನ್ನೇ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂತೆ.

*

*

*

ಪಾಂಗ್ಡ್ವಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಟ್ಟಲು ಚಹಾಗೆ ೫ ಲಕ್ಷ ಡಾಲರಂತೆ—
—ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ, ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಜನ ಆಗಲೇ ಗಂಟು ಸಾಟು ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂತೆ

*

*

*

ಹಾಸ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಿದ್ದೇನಾದ್ದರಿಂದ ಈ ನಗು ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆದೆ ಎಂದು ಲೇಖಕರೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ—

—ಕಾದಂಬರಿ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಿರಬೇಕಾದರೆ - ಮೊದಲು ಕಣ್ಣೀರು ಕೋಡಿ ಹರಿಸಿರಬೇಕಲ್ಲವೇ ?

*

*

*

ಕಕ್ಷಿಗಾರರು ಕಾದಾಡುವ ಕಾಲ ಮುಗಿಯಿತು—

—ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಗಳು ಗುದ್ದಾಡುವ ಕಾಲ ಬರಬಹುದು ಎಂದು ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯರೊಬ್ಬರು ಭವಿಷ್ಯ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂತೆ.

*

*

*

ರಾಜಾಜೀಯವರು ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಓದಿದ್ದು ಕಡಿಮೆ - ಏನು ಓದಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ನೆನಪಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನಾನು ಸತ್ತ್ವಜಿ ಎಂದರಂತೆ—

—ನಮ್ಮ ಹಾಗೇ ?

*

*

*

ರಾಜಾಜೀಯವರು ತಿರುಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗ ಬರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ವಾಚಕರೊಬ್ಬರು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ—

—ವರಾಡ್ ಯುವರಾಜರು ರಾಜರಾಗಿ ಅಭಿಷಿಕ್ತರಾಗುವಾಗ ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಡೋಣವೇ ?

*

*

*

‘ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸಾಗಿ ಐದು ಜನ ಸತ್ತ್ವಜಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು ’ ಎಂದು ರಾಜಾಜೀಯವರು ಬಯಸಿದರಂತೆ—

—ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆ ಕಷ್ಟ ಮರೆತಂತಿದೆ ರಾಜಾಜೀಯವರು. ಅದ ರಲ್ಲೂ ಇಂತಹ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವ ಗಂಡೆದೆ ಯಾರಿಗಿದೆ ?

*

*

*

ಮೊನ್ನೆ ಕಾಲಿಗೆ ಒಂದು ತರಹ ಮುಳ್ಳು ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿತು. ಮೂರೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ‘ ಆಣಿ ’ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬೇನೆ ಕೊಡುತ್ತಿದೆ - ಎಂದು ವಾಚಕರ ಪತ್ರ—

—ಇರಬೇಕು ! ಅದೇ ಕಾಶ್ಮೀರ ಮುಳ್ಳು.

*

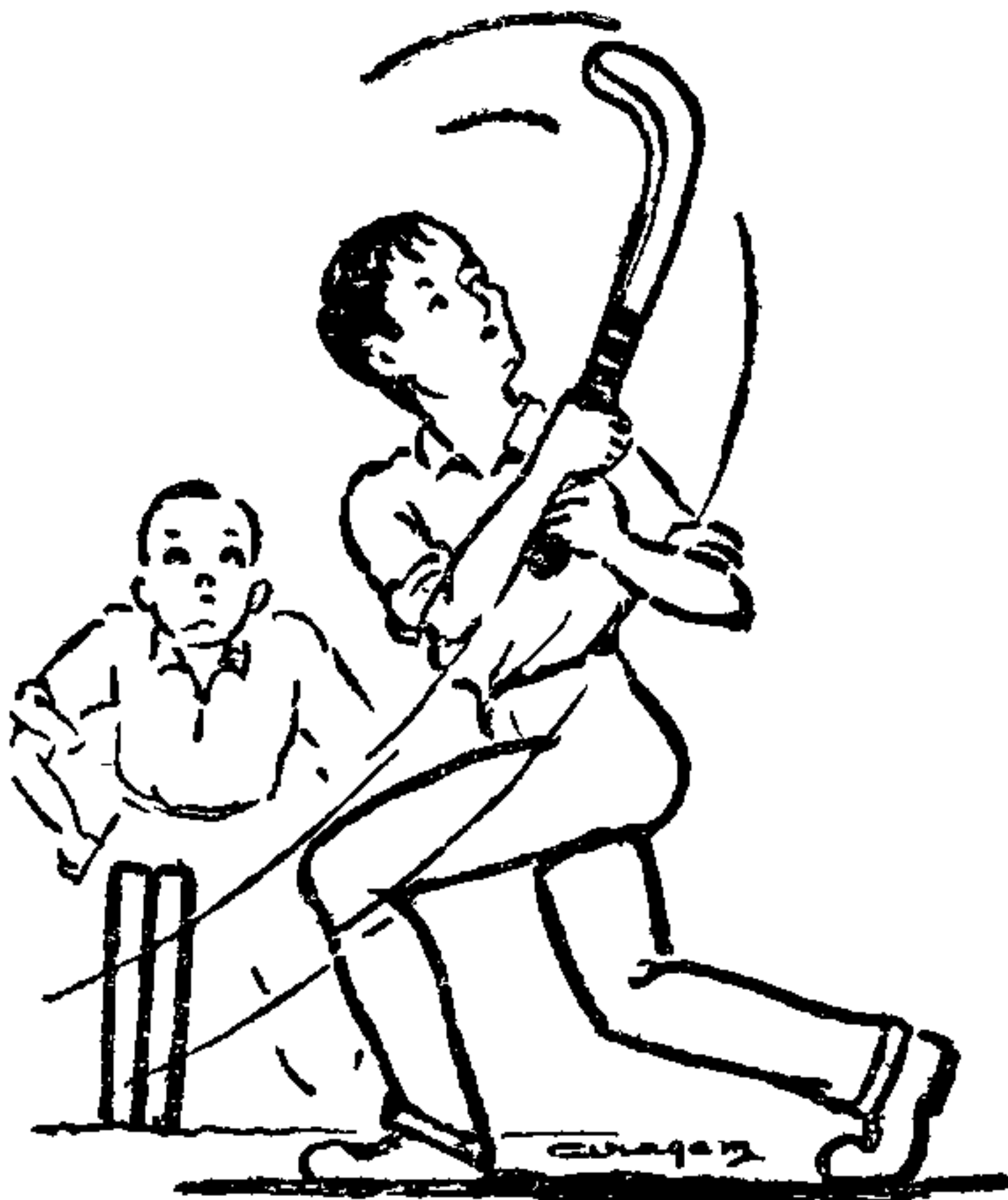
*

*

ಶ್ರೀ ಷಣ್ಮುಗಂಚೆಟ್ಟರು, ಅಜ್ಞಾನದೋಷದಿಂದಾದರೂ ಅವ ಪ್ರಮಾದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟು, ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು—

—ಅದು ಒಳ್ಳೇ ಮೇಲ್ವಂಜ್ಞೆಯಲ್ಲವೇ !

— 0 —

ಹೀಗೆ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಅಡಿದರೆ ನಾವೇ ಗೆಲ್ಲುತ್ತೇವೆ.

ಉರಿ ಗಾಳು

“ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಬ್ಬರು ಇದುವರೆಗೂ ಒಂದೇ ಒಂದು ಭಾಷಣವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಿರುವುದು ಮೆಚ್ಚತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ ” (ಡಿಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆ)....“ ನಮ್ಮವರೂ ಹಾಗೇನೆ ! ಆದರೆ ಅದೇ ಭಾಷಣವನ್ನು ನೂರಾರು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಾರೆ, ಆಪ್ತೆ ”
(ಮದ್ರಾಸ್ ಪತ್ರಿಕೆ) ...

ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೊಡಿ.....
ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಲದೆ ? ಈ ಹೆಚ್ಚಿನ ಷರತ್ತು ಏಕೆ ?

ತನ್ನ ಮದುವೆಗೆಂದು ಹೊರಟ, ವರ ಒಬ್ಬ, ಮೊನ್ನೆ, ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಡೆ, ರೈಲುಗಾಡಿ ಹತ್ತಿದ....ಆದರೂ, ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಲಗ್ನದ ಟೈಮಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ರೈಲು ತಲವೇ ಬಿಡ್ತು !

“ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಗಳ ನೆರೆಯಲ್ಲೇ ನಾಜೋಕ್ ಚಿತ್ರಮಂದಿರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುತ್ತಿದೆ ” . ....ತಮ್ಮನ್ನು ತರಗತಿಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಲು ಈ ಹೊಸ ಏರ್ಪಾಡು ಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

“ ಸೋಷಿಯಲಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ, ಮುಂದಿನ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ಪಕ್ಷದ ಉಮೇದುದಾರರಿಗೇ ವೋಟ್ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ಖಂಡಿತ ”
(ಭಾಷಣ)....

“ ಎಲ್ಲರೂ ತುಂಬಿದ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ನಿರತರಾಗ ಬೇಕಾದ ಸಂದಿಗ್ಧ ಕಾಲ ಇದು ”.... .. ಭೋಜನಕಾಲದ ಉತ್ಸಾಹ ?

“ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುವುದು ಮಹಿಳೆಯರ ಕಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ”
(ಹಿಮಾಲಯಾನಂದ)....ಕಣ್ಣಿನ ಮಾತೇಕೆ ? ಅನೇಕ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೋರೆಗಳು ಅವರು ಅತ್ತರೇನೇ ಚಂದ.

“ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಟೆಸ್ಟ್ - ಆಟಗಳಲ್ಲಿ ತಾವು ಆಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಬ್ರಾಡ್ಮನ್ ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟನು” ನಮ್ಮವರೂ ಕೆಲವರು ಆಟಗಾರರು ಹಾಗೆ ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಎಂ. ಸಿ. ಸಿ. ಯವರು ತಮ್ಮ ಟೀಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡ ಬಹುದಲ್ಲವೆ ?

“ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ, ಹತ್ತರೂನಾಯಿ ಲಂಚ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವನನ್ನು ಹತ್ತು ತಿಂಗಳು ಜೈಲಿಗೆ ಹಾಕಲಾಗುವುದು ” (ಯು. ಪಿ.)... ಹಾಗಾದರೆ, ಅವನು ರೂ. ೯-೧೫-೧೧ ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ನನ್ನ ಎಂಟತ್ತನೆಯ ವರ್ಷ ವರ್ಧಂತಿ ದಿನ ನಡೆದ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಮಹನೀಯರು ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತ, “ ನನಗೆ ಒಬ್ಬ ಶತ್ರು ಕೂಡ ಇಲ್ಲ,” ಎಂದರು. ಪಾಪ, ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಆಗಲೇ ಕಾಲವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

“ ಹಿಂದು ಮಿನಿಮಂ ಎಂಬ ಹೊಸ ಲೋಹದಿಂದ ತಯಾರಾದ ಬಾಡಿಗಳ ನ್ನುಳ್ಳ ೧೫೦ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಸಿಂಧ್ ಸರ್ಕಾರ ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿದೆ ” (ಪತ್ರಿಕೆ ೨೮-೮-೪೮).... ಸಿಂಧ್ ಸರ್ಕಾರ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಬೊಂಬಾಯಿ ಸರ್ಕಾರ ಎಂದು ಓದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ (ಅದೇ ಪತ್ರಿಕೆ ೨೯-೮-೪೮)

“ ಜೋಗದ ಜಲಪಾತದ ಭವ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಬೊಂಬಾಯಿ ಪ್ರಾಂತದ ಕಡೆಗಿಂತ, ಮೈಸೂರು ಕಡೆಯಿಂದಲೇ ಅದನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸ ಬೇಕು ” (ವರದಿ).... ಇಂಥ ಸಂಕುಚಿತ ಬುದ್ಧಿ ಇರುವವರು ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ವನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಿಯಾರು ?

“ ವರದಕ್ಷಿಣೆಗೋಸ್ಕರ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆಯಲ್ಲೋ, ಧಡಿಯಾ ! ” ಎಂದು ಬೈದರೆ, ಆತ ಹೇಳಿದ, “ ನಾನು ಮದುವೆಯಾದ ಕನ್ಯಾರತ್ನವನ್ನು ನೋಡು. ಆಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡು ”

ಹಲವಾರು ವತ್ರಿಕಾ ಸಂಪಾದಕರು ತಮ್ಮ ಮುಷಿಗಾಗಿಯೇ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

— ಹದಿನಾರಾಣೆ ಒಪ್ಪುತ್ತೇವೆ. ನಾವೂ ಕೂಡ.

ಇತ್ತೆಹಾದಿನ ಪ್ರಕಟಣೆ

ಹೈದ್ರಾಬಾದಿನ ' ಸ್ವ ರಾಜ ' ಕೀಯ ಪ್ರಕಟಣೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ-ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮೊದಲಾಗಿ ಈಜಿಪ್ಟ್ ದೊರೆಗೆ-ಎರಡು ವಿಮಾನ ತಂಡಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೀವೆಂದು ಬಾಯಿ ಮಾತು ಆಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ.

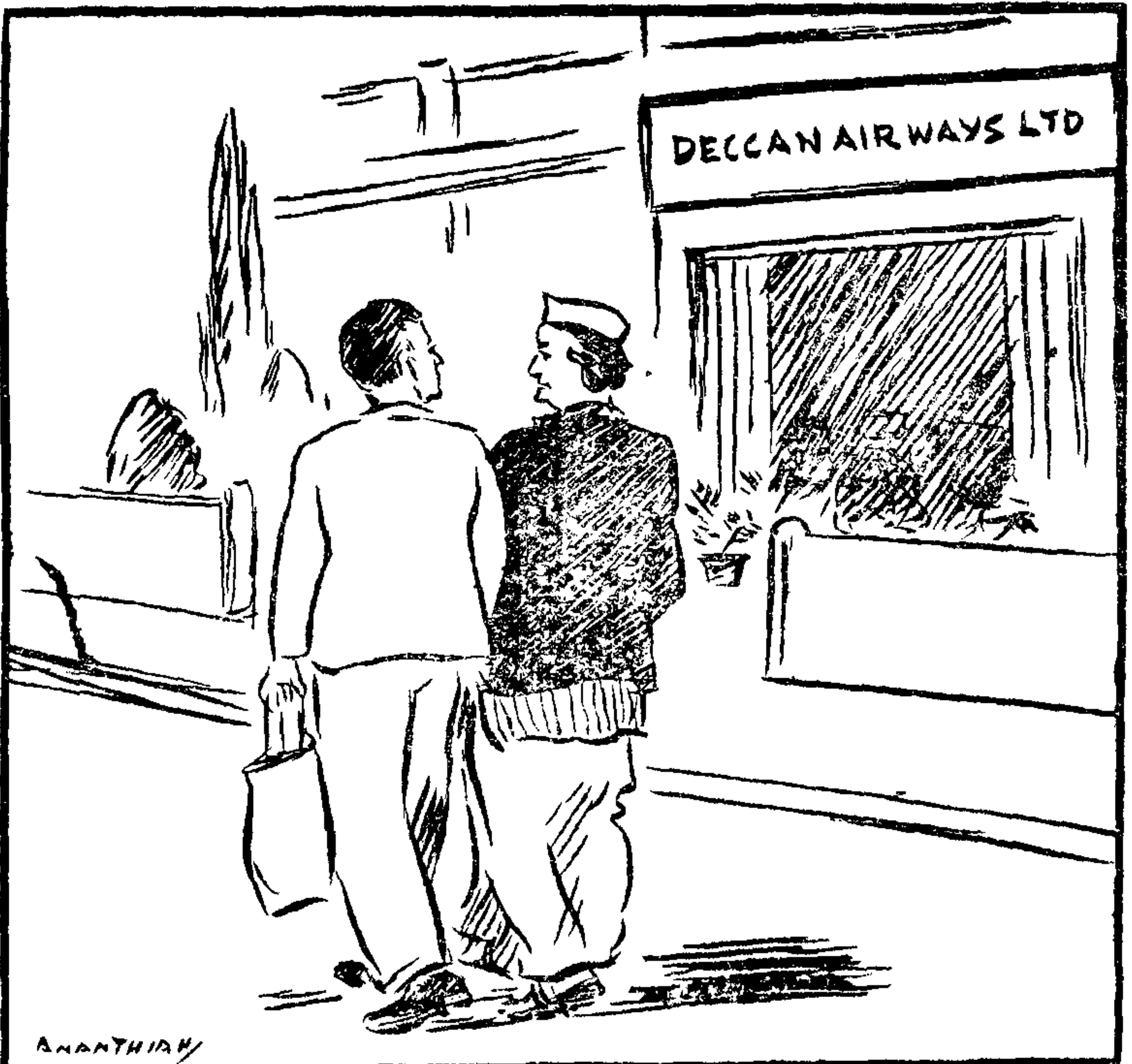
ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಸಿರಿಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ-- ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಸಂಜ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಜಗಳ ಆರಂಭಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ.

ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಇರಬಹುದಾದ, ನಮಗೆ ಸೌಖ್ಯ ಜಯ ಕೋರುವ ನಮ್ಮ ಮತೀಯರಿಗಾಗಿ--

ನಾಲ್ಕನೆಯದಾಗಿ ...ಭಾರತ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಸಚಿವರು ಹೇಳಿದ- ಅಲ್ಲಿಂದ ನಮ್ಮ ನೆರವಿಗೆ ಬಂದ ಎಂಟು ಲಕ್ಷ ಭಾರತೀಯ ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೆ--

ಐದನೆಯದಾಗಿ - ಭಂಗಾರಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಕೋವಿಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದ ನಿಶಾಚರರಾದ ಶ್ರೀ ಕಾರ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಇಟಲಿಯ ಶಸ್ತ್ರಾಗಾರಗಳಿಗೆ, ಇತ್ಯಾದಿ....

— ಅದರೆ ಒಂದನ್ನು ಮರೆತ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತೆ ಅವರು. ಕೈತುಂಬ ಪ್ರೊನೋಟುಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟು-ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಧನ್ಯವಾದ !

ಅಂದಹಾಗೆ- ನೈಜಾಮರು ಕಾಸಿಂರಜ್ಜೀನ ದತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರಂತೆ, ಹೌದೇನೋ ?

ಗೋಳಾಡಿ

— 0 —

ಈಗ ಮದ್ರಾಸಿನಿಂದ ಡಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಡವರು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವುದು, ರೈಲಲ್ಲೇ. ಆ ರೈಲೋ, ಅಯ್ಯೋ ಅಪ್ಪ ಅಯ್ಯೋ ಅಪ್ಪ ಅಯ್ಯೋ ಅಪ್ಪ ಅಂತ ನಾಲ್ಕುದಿನ ಅಹೋರಾತ್ರಿ ಕಂಬಳಿ ಹುಳ ಹರಿದು ಹೋದಂತೆ ಹೋಗುತ್ತೆ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಗಾಳಿ, ದಂಡುಧಾಳಿ, ತಟಾಯಿಸಿಕೊಂಡು, ನಾನಾರೀತಿಯಿ ನಾನಾನೀತಿಯ ಸಹ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೆ.

ನಾನೊಬ್ಬ ಬಡವ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನೂ ಡಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟೆ— ಸೋದರ ಮಾವನ ಶಿಪಾರ್ಸು ಪಡೆದು ಅಲ್ಲೊಂದು ಭಾರಿ ಚಾಕರಿ ಹೊಂದೋಣ ಅಂತ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಸದೆ, ತಂಗಿ ಕೈಲಿದ್ದ ಚಿನ್ನದ ಬಳೆ ಕದ್ದು ಖರ್ಚಿಗೆ ಹಣ ಗಳಿಸಿದ್ದೆ. ಚಾಕರಿ ಸಿಕ್ಕಿದನಂತರ ಅವಳಿಗೆ ಒಂದಲ್ಲ ನಾಲ್ಕು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡೋಣ, ಎಂದುಕೊಂಡೆ.

ರೈಲುಗಾಡಿ ಹೊರಟಿತು. ನೆಲ್ಲೂರು ದಾಟಿತು. ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಇಸ್ಪಿ ಟೇನ ಕಟ್ಟನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಆಟದ ಆರ್ಭಟ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿತು. ನಮ್ಮ ಗಾಡಿಯ ಮೂಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಒಬ್ಬರು ಯಾವ ಮಾತೂ ಆಡದೆ, ಯಾರ ಕಡೆಗೂ ನೋಡದೆ, ಖಿನ್ನವದನನಾಗಿದ್ದರು; ನುಂಗಲಾರದ ನೋವು ಅವರ ಡಂಟಲಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿತ್ತು.

ಇದರಿಂದ, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಂತೋಷಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಹುಳಿ ಹಿಂಡಿದ ಹಾಗಾಯಿತು, ಅಚುವೋರೆ ಹೊತ್ತು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಅಸಹ್ಯ ವಟ್ಟುಕೊಂಡೆವು. “ಉ, ಉ ವಯಸ್ಸಿನ ಅಧುನಿಕ ತರುಣ,” “ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತ,” “ಡಿಲ್ಲಿ ಚಲೋ;”..... “ಇವನು ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ ಸಿಡುಕಿ ಕೂತಿ ದಾನೆ” ಎಂದು ನಾವು ರೇಗಿದುವು.

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಆತ ಒಂದು ಸ್ಟೇಷನಲ್ಲೂ, ಏಕೆ, ಒಂದು ಜಂಕ್ಷನ್ನಲ್ಲೂ ಇಳಿದು ಕಾಲಾಡಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಜಿನ್ನು ನೀರುಕುಡಿಯಿತು; ಆತ ಕುಡಿಯಲಿಲ್ಲ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲು, ಬೀಡಿಸಿಗರೇಟು,.....ಊಹುಂ! ಪಾಪಿ! ಕೂತ ಕಡೆ ಬೇರಿಳಿಸ ತ್ತೆ ಸ್ವಯಂಭುವಿನ ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲಾಡದೆ ಬೆಂಚುಕಚ್ಚಿದ್ದ

ಇಂಥವನೊಬ್ಬನೆದುರು ನಾವು ಹೇಗೆ ನಮ್ಮ ಬುಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟೆವು
ತಿಂದೇವು? ಕಾಫಿ ಚಾ ಕುಡಿದೇವು? ಇಸ್ಪೀಟ್ ಆಡಿದೇವು? ಹಾಸ್ಯದ ಚಿಟುಕಿ
ಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸಿ, ಗಹಗಹಿಸಿದೇವು?.... ನೀವೇ ಹೇಳಿ !

ಹಗಲು, ರಾತ್ರಿ—ಒಂದೊಂದು ಕಳೆಯಿತು ಆಸಾಮಿ ಅಳುವುದಕ್ಕೆ
ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದ. ಕಂಬನಿ ಒಂದು ತೊಟ್ಟು ಇಲ್ಲ ; ಬರೀ ನಿಟ್ಟುಸಿರು. ಬಿಕ್ಕ
ಳಿಕೆ ; ಮುಖವೆಲ್ಲ ಕೆಂಚು ಬಣ್ಣ ! ಏನೋ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಒಳನೋವು....
ಯಾರು ಸತ್ತರೋ, ಯಾರಿಗೆ ಸಖತ್ ಖಾಯಿಲೆಯೋ, ಯಾವ ಗಂಟು ಕಳೆದು
ಕೊಂಡನೋ....ಎಂದು ನಾವು ಪರಿತಪಿಸಿದೆವು. ಒಬ್ಬಬ್ಬರು ಸಹ ತಾವದ ಸಂಕಟ
ವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ, ಬೇರೆ ಗಾಡಿ ಹತ್ತಿದರು.

ಡಿಲ್ಲಿ ಸಮಾಪಿಸುತ್ತ ಸಮಾಪಿಸುತ್ತ, ಆತನ ರೋದನ ಬಲವಾಗುತ್ತ ಬಂತು
ನಮ್ಮಗಳ ಅಂತರಂಗ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚು ಕುದಿಯ ಹತ್ತಿತು. ವೃಥಾ ನೊಂದು ಏನು
ಪ್ರಯೋಜನ ? ನಾವೂ ಆತನ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿ, ಕೈಲಾದ ಸಹಾಯ
ವನ್ನು ನೀಡುವುದೇ ಗಾಂಧೀಯುಗದ ಧರ್ಮವೆಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅನ್ನಿ
ಸಿತು. ಅವರು ಉಳಿದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾತನಾಡಿಸಿ, ಅವಶ್ಯಬಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ
ಒಂದು 'ಪರ್ಸ'ನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕೆಂಥೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕೊಡುಗೈ
ತೋರಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿದರು.

ಇನ್ನು ಡಿಲ್ಲಿಗೆ ನಾಲ್ಕೇ ನಾಲ್ಕು ಸ್ವೇಷನ್ಗಳು ಉಳಿದಿದ್ದವು. ಗಾಂಧಿ
ಭಕ್ತ ಉಪಾಯದಲ್ಲ ಆತನ ಸನಿಯಕ್ಕೆ ಸರಿದ ಸ್ವಾಮಿ, ಎಂದ ಆತನ ರೋದನ
ಇಮ್ಮಡಿಸಿತು, “ಯಾಕೆ ಗೋಳಾಡುತ್ತೀರಿ, ನಿಮಗೇನಾಗಬೇಕು, ಹೇಳಿ
ನಾವಿದೇವೆ, ನಮ್ಮ ಕೈಲಾದಷ್ಟು.... ” ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆತ ಕೇವಲ
ಸಣ್ಣ ಮಗುವಿನಂತೆ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳತೊಡಗಿದ. ಧಾರೆ ಧಾರೆಯಾಗಿ ನೀರು ಹರಿ
ಯಿತು ನಾಲಗೆಯಿಂದ ನುಡಿ ಹೊರಡದು.

ನಾವೆಲ್ಲ ಆತನ ಸುತ್ತ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಬೀರುತ್ತ ನಿಂತೆವು. “ಯಾರಿ
ಗಾದರೂ ಖಾಯಿಲೆ ಅಂತ ತಂತಿ ಬಂದಿತ್ತಿ ?” ಎಂದೆವು. ಕಡೆಗೆ ಆತ್ಮಮನ
ಸ್ವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಮಾಡಿಕೊಂಡು, ನಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವಷ್ಟು ಅವಕಾಶ
ಗಳಿಸಿಕೊಂಡ.

“ನನ್ನ ಮಗು....” ಎಂದು ಮೊದಲುಮಾಡುತ್ತಲೂ, ನಾವು “ಏನು ?
ಎಂಥ ಖಾಯಿಲೆ, ಹೇಳಿ ! ಎಂಥೆಂಥಾದ್ದನ್ನೋ ಈಗ ವಾಸಿ ಮಾಡಿ ಬಿಡ್ತಾರೆ,
ಸುಮ್ಮನಿರಿ. ನೀವು ! ವ್ಯಥೆಪಡಬೇಡಿ ...” ಎಂದೆವು.

“ಖಾಯಿಲೆಗೀಯಿಲೆ ಏನೊ ಇಲ್ಲ, ಅವನಿಗೆ.. ನಾನು ಅವನನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡುವುದು ಎಂಬುದೇ ನನಗೆ ತೋರದಹಾಗಿದೆ...ಅವನಿಗೋಸ್ಕರ ನಾನು.... ನಾನು .. ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಕೊಂಡುಕೊಂಡ ಒಂದು... ಒಂದು ಗಿಲಕಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟು ರೈಲು ಹತ್ತಿಬಿಟ್ಟೆ ರೈಲು ಹತ್ತುತ್ತಲೂ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ತೆರೆದು ನೋಡಿದೆ, ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ... ಎಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ.. ! ಒರೀ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಈಗ...ಮನೆಗೆಹೋಗಿ ಮಗೂನ....” ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಳತೊಡಗಿದ, ಪಾಪ !

ಅವನ ಅಂಗಿಯ ಬಲಭಾಗದ ಕೆಸೆಯೊಳಗಿಂದ ಆ ಒಣ್ಣದ ಗಿಲಕಿ ತಲೆಯನ್ನು ತುಸು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ, ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ ನಗುತ್ತಿತ್ತು.

“ ನೀನು ಎಡಚನೇನು ? ಬಲಗಡೆ ಕೆಸೆಯಲ್ಲಿದೆಯೋ ಏನೋ ” ಎಂದೆ....
....ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಕ್ಕೆವು.

... ನಾ. ಕ.

— ೦ —

ಜೈಹಿಂದ್		TIME TABLE				ಜೈಹಿಂದ್
D	11 30 to 12 30	12 30 to 1 30		2 to 3	3 to 4	4 to 5
M	ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖ	ಪಂಕ್ತ	ವಿರಾಟ	ಮೈಸೂರು	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಬೆಂಗಳೂರು
T	ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖ	ನಿರಂಜನಿ		ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಶಿವಮೊಗ್ಗ
W	ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖ	ಪಂಕ್ತ		ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಶಿವಮೊಗ್ಗ
Th	ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖ	ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖ		ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಶಿವಮೊಗ್ಗ
F	ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖ	ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖ		ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಶಿವಮೊಗ್ಗ
S	ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖ	ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖ		ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಶಿವಮೊಗ್ಗ
S	ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖ	ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖ		ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಶಿವಮೊಗ್ಗ

• ಮುಂಬರುವ ಪ್ರಜೆಯ ವೇಳಾ ಪತ್ರ.

ಭಂಡ-ಭಾಷಣ

— ೦ —

ಪೂಜ್ಯ ಗಾಂಧಿಜಿ ಜನ್ಮ ತಾಳಿ ಪ್ರಾಣ ತೆತ್ತ ಈ ರಾಮಾವತಾರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಭಾರತಮಾತೆಯ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಅವತಾರವೆತ್ತಿದ ನಾವು ಧನ್ಯರೇ ಸರಿ ! ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ಅಹಿಂಸಾಯುತವಾಗಿಯೇ ಬಗೆಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರು ನಮಗೆ ಒತ್ತಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದಾರೆ. ಜೈಹಿಂದ್. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ, ನಾವು ನಮಗಾಗ ದವರನ್ನು ಕೊಡಲಿ ಪ್ರಹಾರವಿಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ ಉಗುರುಸೇವೆಯಿಂದಲೇ ಉಪಚರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾವು ನಮ್ಮ ನಮ್ಮವರನ್ನು, ಅನರ್ಪೇಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಅನಾಯಾಸದಿಂದ ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಆ ಭಗವಂತನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಲಿ ಎಂಬ ಉಚ್ಚಭಾವನೆಯಿಂದ, ಉಚ್ಚವದವಿಗೇರಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸೆಯ ಪ್ರಚಾರ, ನಮಗೆ ತುಂಬ ಹಿತಕರ ; ಅದನ್ನು ಸಾರುತ್ತಿರುವವರಿಗೆಲ್ಲ ನಾವು ಋಣಿಗಳು ; ಅಂಥವರಿಗೆ ನಾವು ಎಷ್ಟು ತೆತ್ತರೂ ಸಾಲದು.

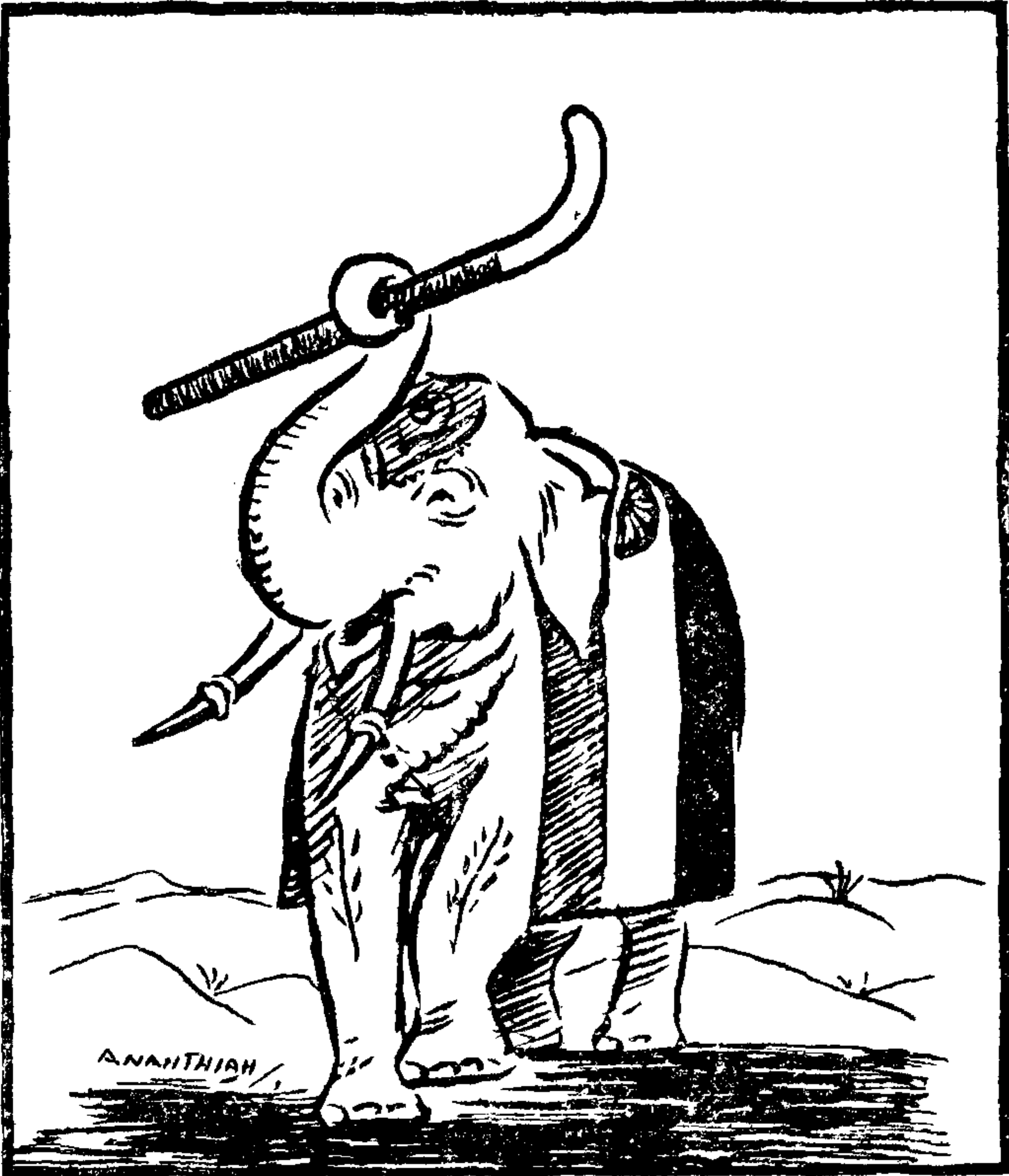
ನಮ್ಮ ಗಾಂಧೀಸೇವೆಯನ್ನು ನಾವೇ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದರೆ, ನಾಚಿಕೆಗೇಡು ! ಆದರೂ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಬಟ್ಟೆ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಬಟ್ಟೆಮೇಲಿನ ಹತೋಟಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದಾಗ, ನಮ್ಮ ಸಹೋದರ ಸಹೋದರಿಯರು ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ಪರದಾಡಿ ಕಂಗೆಟ್ಟರು. ಆಗ ನಾವು, ನಮಗೆ ಇಷ್ಟೇ ಲಾಭ ಬರತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂಬ ಮಿತಿಯನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ, ಅವರು ಕೊಟ್ಟಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಜನತೆಗೆ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ವಸ್ತ್ರದಾನ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆ ? ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದ ಸೇವೆ ಏನೆಂದು ನನಗಂತೂ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ !

ಹನಿ ಕೂಡಿದರೆ ಹಳ್ಳ ; ಹಳ್ಳ ತುಂಬಿದರೆ, ಬೆಳೆ. ನಾವು ದೇಶದ ಜನರಿಂದ ಹನಿ ಹನಿಯಾಗಿ ಹಣ ಕೂಡಿಸಿ, ಹಳ್ಳ ತುಂಬಿಸಿ ಅದರ ಕಿಂಚಿತ್ ಭಾಗವನ್ನು ದಾನಧರ್ಮಗಳಿಗಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ತಾನೆ ಆರ್ಯಾವರ್ತ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ ಎನಿಸಿರುವುದು ? ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಧರ್ಮಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿ ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವುದು ? ನಮ್ಮ ಆಸ್ತಿ ಪರರಿಗಾಗಿ, ಎಂಬ ಗಾಂಧೀ ತತ್ವವನ್ನು ತಿರಸಾವಹಿಸಿ, ನಾವು, ಕಂದಾಯತೆತ್ತುಳಿದದ್ದನ್ನ ಅಳುವ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಳಿದದ್ದನ್ನ, ತ್ಯಾಗಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇಂಥ ಜೀವನದಿಂದ ಬಿರುದು ಬಂದರೆ ಬರಲಿ, ಬಂಗಲಿ ವಾಸ ಬಂದರೂ ಬರಲಿ, ಕಾಲುನಡಿಗೆ ಮರೆತು ಕಾರಲ್ಲೇ ಸಾಗಿಸಬೇಕಾದ ಕಷ್ಟ ಬಂದರೂ ಬರಲಿ, ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಸಹಿಸಲು ನಾವು ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತೇವೆ ; ವಜ್ರವನ್ನೇ ಹೊರುತ್ತೇವೆ ; ಸುವರ್ಣ ಶೃಂಖಲೆಗಳನ್ನೇ ಧರಿಸುತ್ತೇವೆ,.....ಜೈ ಹಿಂದ್.

ಸರ್ಕಾರ ಕೊಡುವ ಪಡಿತರ ಸಾಲದೆ, ಜನ ಹಸಿದು ನರಳಿ ಇನ್ನೇನು ಪ್ರಾಣವಾಯು ಹೋಗಿಬಿಡುವುದೋ ಎಂಬ ಭಯ ಬಂದಾಗ, ನಾವು ಸಮ್ರಾಟಗಡಂಗುಗಳಿಂದ ಅದೇ ತುರುತ್ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದಿರಿಸಿದ ಆಹಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಹೊರತರುವುದಿಲ್ಲವೆ ? ಯಾವ ಕಾನೂನು ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಭಂಗಮಾಡಿ, ನಮ್ಮ ಧೈಯ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ, ಎಂಥ ಕತ್ತಲಲ್ಲೂ ಕೆಲಸಮಾಡುವ ನಾವು, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಗಾಂಧಿಜೀ ಅಸಹಕಾರ ವೀರರೇ ಸರಿ ! ಜೈ ! ದರಿದ್ರನಾರಾಯಣರು ಚಿರಾಯುವಾಗಲಿ.

ಮತ್ತೊಂದು ಮಾತು. ನಾಯಮಾತ್ಮಾ ಬಲಹೀನೇನ ಲಭ್ಯಃ, ಅಲ್ಲವೆ ? ಆದ್ದರಿಂದ, ನಾವು ಬಲಹೀನರಾಗಿರಕೂಡದು. ಸತ್ಯವೊಂದರಿಂದಲೇ ಬಲ ಎಂದು ಗಾಂಧಿಜಿಯವರು ಉಪದೇಶಮಾಡಿದರು. ಹೌದು, ನಾವು ಯಾರ ಯಾರ ಹತ್ತಿರ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುತ್ತೇವೋ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸತ್ಯವಂತರಾಗಿರಬೇಕಾದದ್ದು, ನಿಜ. ಆದರೆ, ಅವರು “ ಸತ್ಯಂ ಬ್ರೂಯಾತ್ ” ಮಾಡಿದರೆ, ನಾವು, “ ಪ್ರಿಯಂ ಬ್ರೂಯಾತ್ ” ನಡೆಸೋಣ .....ಇತ್ಯಾದಿ.

—ರೇವಣ್ಣ.

ಭಾರತದ ' ಹಾಕಿ ' ಗುಂಪಿಗೆ ಕೊಠವಂಜಿಯ ಅಭಿನಂದನೆಗಳೊಂದಿಗೆ

ಜಿ. ಜಿ. ಗಳ ಕಥೆ

(ಲಾವಣಿ)

ಅಯೋಧ್ಯೆ ಬೀಗಮ ದರೋಡೆ ಮಾಡಿದ | ಅಯೋಗ್ಯ ಮೊದಲಿಗ ಹೇಸ್ತಿಂಗ |
ಲಂಚಕನೆನಿಸಿದ ಮಕ ಫರಸನ್ನನು | ಕಿಂಚಿತ್ ಕಾಲದ ಕೆಲಸದಲಿ ||

ಅಮೆರಿಕ ಯುದ್ಧದಿ ಪಡೆದಪರ್ಕೀರ್ತಿಯ | ತೊಳೆದನು ಕಾರನ್‌ವಾಲೀಸ |
ಬೆಕ್ಕನ ಸನ್ಯಾಸವನೇ ತಾಳಿದ | ಚೊಕ್ಕತನದಲೀ ಸರ್‌ಜಾನ್‌ ಪೋರ್ ||

ಆರತರೆನ್ನಿ ರಿಚೆಡ್‌ಫಂ ಬಾ | ನಾರದ ಬಂದರು ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲೀ |
ಬೆಳೆಸುತ ನಾಡಲಿ ಶಕುನೀತಂತ್ರವ | ಕಳವಳ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಆಳಿದರು ||

ಮತ್ತೆ ಬಂದನಾ ಮುದಿಕರನ್‌ವಾಲಿಸ | ಮೃತ್ಯುಬಂದಿತವಗಿಲ್ಲೇನೆ |
ಬಾರ್ಲೊ ಎಂಬಾ ಕೌನ್‌ಸಿಲ್ ಮೆಂಬರು | ಜೀ ಜೀ ಸೂತ್ರವ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ||

ಮಿಂಟೊ ಮರಾಠಪಠಾನರ ಬಲವನು | ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಮಾಡಲು ಹವಣಿಸಿದ |
ನೆಪಾಲರಾಜನ ಹೇಸ್ತಿಂಗ್ಗೆಂಬುವ | ಉಪಾಯದಿಂದಲಿ ಸೋಲಿಸಿದ ||

ಬರ್ಮದ ಕರ್ಮವೊ, ಎಂಬಾ ಹಮ್ಮಸ್ವರ್ | ಸಿವ್ವದಿ ದರ್ಬಾರ್ ನಡೆಸಿದನು |
ಬೆಂಟೆಂಕೆಂಬುವ ಕೊಡಗರ ಸೋಲಿಸಿ | ತಂಟೆಯಮಾಡಿದ ಮೈಸೂರಲಿ ||

ಗೆಲ್ಲಲು ಹೋಗೀ ಕಾಬೂಲ್ ಕೋಟಿಯ | ಹಲ್ಲನು ಮುರಿದನು ಆಕ್‌ಲಂಡ |
ಎಲ್ಲೆನ್‌ಬರೊ ಪ್ರಭು ಸಿಂಧನು ಗೆದ್ದು | ಕಲ್ಲೆದೇವೀರನು ಎನಿಸುತ್ತ ||

ಸಿಕ್ಕರ ಗೆದ್ದನು ಹಾರ್ಡಿಂಜೆಂಬುವ | ಮಿಕ್ಕವರೆಲ್ಲರ ನೆರವಿಂದ |
ಗಬಗಬಗಬಗಬ ಕಬಳಿಸ ತೊಡಗಿದ | ಬಗೆಬಗೆ ರೀತಿಲಿ ಡಲ್ಲಾಸಿ ||

ಸಿಪಾಯಿ ದಂಗೆಯೆಂದೆನಿಸಿದ ಕ್ರಾಂತಿಯ | ಅಪಾಯ ತೊಲಗಿದ ತಕ್ಷಣವೇ |
ನ್ಯಾಯವಬಿಟ್ಟನ್ಯಾಯವ ಮಾಡೆವು | ಖಾಯಿದೆ ಪಾಲಿಸೆವೆಂದೆನುತಾ ||

ಕ್ಯಾನಿಂಗೆಂಬುವ ನೆಲ್ಲಿನ್ ಲಾರೆನ್ಸ್ | ಮೇಯೋ ಪ್ರಭುಗಳು ಆಗಮಿಸೆ |
ಜನಗಳ ಗಣತಿಯು ಲವಣದ ತೆರಿಗೆಯು | ಮನೆಮಠಶೋಧನೆ ಮೊದಲಾಯ್ತು ||

ಕ್ಷೀರದ ನಾಡಲಿ ವೀರಕ್ಷಾಮವು | ತೋರಲು ಮೆರೆದನು ಸಾರ್ತ್ಯು |

ಲಿಟ್ಟುನ್ ಕಾಲದಿ ಬ್ರಿಟ್ಟುನ್ ರಾಣಿಯು | ಕೈಸರಿ ಹಿಂದೆಂದೆನಿಸಿದಳು ||

ರೈತರ ಸ್ನೇಹಿತನೈತರೆ ರಿಪ್ಪನ್ | ಬೈದರು ಬಿಳಿಯರು ಅವನನ್ನು |

ಸಾಮರಡಫ್ರಿನ್ ಕಾಲದಿ ಬೇಗದಿ | ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ||

ಲ್ಯಾನ್ ಸ್ಕಾಡೌನ್ ಎಲ್ಲಿನ್ ತಂಬುಲಪಡೆದು ತಂ | ಲ್ಯಾಂಡಿಗೆ ಹೋದಾ ತರುಣದಲಿ |

ಗಡಿಬಿಡಿಧೋರಣೆ ದಡಿಬಡಿಕರ್ಜನ್ | ಕಿಡಿರಿಡಿಕಾರಿದ ರೀವಿಯಿಲಿ ||

ಎರಡನೆ ಮಿಂಟೊ ಎರಡನು ಬಗೆಯುತ | ಜಗಳವ ಬಿತ್ತಿದ ದೇಶದಲಿ |

ಮೊದಲನೆ ವರ್ಲ್ಡ್‌ವಾರ್ ಕಾಲದಿ ಸಂಸತ್ | ದೋಚಿದ ಹಾರ್ಡಿಂಗ್

ಚೆಲ್ಮಿಸ್ ಫೋರ್ಡು ||

ಯಹೂದ್ಯಲಾಯರು ರೀಡಿಂಗ್ ಪ್ರಭುಗಳು | ಅಹಿಂಸೆಯುಗದಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟು |

ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆಮಾತಲಿ ನಟನೆಯಮಾಡಿದ | ಟೊಳ್ಳಿನ ಬುರುಡೆ ಆ ಇರ್ವಿನ್ ಪ್ರಭು ||

ಕಲ್ಲಿನ ಹಾಗೆಯೆ ಹುಚ್ಚನ ಕೈಯಲ್ಲಿ | ವೆಲ್ಲಿಂಗ್‌ಡನ್ನನ ಆಡಳಿತ |

ಹಸುಗಳ ಸಖನಾ ಲಿನ್‌ಲಿತ್ ಗೋವಿಗೆ | ತುಸುಹೊಸತಂತ್ರವು ಹೊಳೆಯದಲಾ ||

ಎರಡನೆ ಭೂಕದನಾವಳಿ ಕಲಕಲು | ಪೂರವ ಪಶ್ಚಿಮನಾಡುಗಳ |

ಒಂದೇ ಕಣ್ಣಿನ ವೇವೆಲ್‌ವೀರನು | ಮುಂದೇ ಬಂದನು, ಮೂದಲಿಸಿ ||

ರೋತಿಯು ಮಾತಿಗೆ ಭೇದೋಪಾಯಕೆ | ಜಾತಿಜಾತಿಗಳು ಬಡಿದಾಡೆ |

ಒಡೆದೇ-ಬಿಡುವೆವು, ಎನ್ನುತಲೊಡನೆ | ಮೌಂಟಬ್ಯಾಟನರು ನಗುನಗುತ ||

ಅನೆಯಮೇಲೇ ನೊಣವದು ಕುಳಿತು | ಶಾನೆ ದಿನಗಳು ಮೆರೆದೀತೆ ?

ಆಗಸ್ಟ್ ಹದಿನೈದಂದಿನ ರಾತ್ರಿ | ಹೋಗುವೆವೆಂದರು ಬಿಳಿಯ ಜನ ||

ಬಿಳಿಯ ಜೀಜಿಗಳೆಲ್ಲರು ಹೊರಡಲು | ಇಳೆಯೊಳು ಸತ್ಯವು ಗೆದ್ದಿತಲಾ |

ತ್ಯಾಗಿಯು ಯೋಗಿಯು ಗಾಂಧೀ ಭಕ್ತನು | ಸಿ. ಆರ್. ನಮ್ಮಯ ಜೀಜಿಯಲಾ ||

—ಗಂಗಾಧರ.

ನ ಮ ಸ್ವಾ ರ

ನಡೆದೂ ನಡೆದೂ ಸುಸ್ತಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ “ ಉಸ್ಸವ್ವಾ” ಅಂತ ನಿಂತುಕೊಂಡೆ. ನರಸಿಂಹರಾಜಾ ಕಾಲೊನಿಯಿಂದ ಶ್ರೀರಾಮಪುರಕ್ಕೆ ನಡೆಯುವುದೆಂದರೆ ಸುಮ್ಮನೆನು ? ನನಗೋ ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದ ಎದೆನೋವು—ಎರಡು ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟರೆ ಪ್ರಾರಂಭ. ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗೋಣವೆಂದರೋ, ಪರ್ಸು ತರುವುದನ್ನೇ ಮರೆತಿದ್ದೆ. ತಂದಿದ್ದರೂ ಏನೂ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಅನ್ನಿ.

ಆಂತೂ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 8 ಗಂಟೆಗೆ ಹೊರಟು ಕೋಟಿ ಹೈಸ್ಕೂಲು ದಾಟುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ 10 ಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹಿಂದಿನ ದಿವಸವೇ ಎಡೂರಿನಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡೋಣವೆಂದು ಕಣ್ಣನ್ನು ಬಲಗಡೆಗೆ ಹೊರಳಿಸಿದೆ. ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು, ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ವೈದಾನದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ಜನ ಯುವಕರು ನಿಂತು ಕೈಕಾಲಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನೂ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದೆ “ ಏನಿದು ? ” ಎಂದೆ ಪಕ್ಕದವನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ. “ ಹೊಸ ಪೊಲೀಸಿನವರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ! ” ಅಂತಂದ. ಸರಿ, ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ಸ್ಥಳ ಅಂತ ಅಂದುಕೊಂಡು ರಸ್ತೆಯ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಲ್ಲಿನ ಕಟ್ಟೆಯಪೇಲೆ ಟವಲು ಹಾಸಿ, ಕೂತೆ.

ಆಗ ಅದೇ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಬೇಗಬೇಗ ನಡೆದು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವ ತಾರ ನೋಡಿದರೆ ಇಸ್ಕೂಲು ಮೇಷ್ಟ್ರು ಅನ್ನುವ ಘಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಲೂ ಬಗ್ಗಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಏನಿದು ! ನಾನೋ ಈ ಊರಿಗೆ ಶುದ್ಧ ಹೊಸಬ, ಯಾರೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇವರನ್ನು ಜನ್ಮದಲ್ಲೇ ಕಂಡಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೆರಲ್ಲ, ಅಂತ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದನ್ನೇ ಮರೆತೆ. ಆಗ ಇನ್ನೊಬ್ಬ, ಸೂಟುಧಾರಿ, ಸೈಕಲ್ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಾ, ನನ್ನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ಕೈಯನ್ನು ತನ್ನ ಎದೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ. ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಸ್ಕೂಲು ಮೇಷ್ಟ್ರುರಾದರೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರಬಹುದು, ಆದರೆ ಸೂಟುಧಾರಿಗಳಿಗೂ ನನಗೂ ಬಹುದೂರ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕವರು ಸಿಕ್ಕವರಿಗೆಲ್ಲಾ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದೊಂದು ವೈಖರಿಯಿರಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಪಾಪ, ಆತನಿಗೂ ಪುನರ್ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಮರೆತೆ. ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದವರು ನಮಸ್ಕಾರ

ಮಾಡಿದರೆ ಉಪಚಾರಕ್ಕಾದರೂ ನಾನು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದವರು ಹೇಳುತ್ತಾರಂತಲ್ಲಾ !

ಅಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೊಂದು ಬಸ್ಸು ಬಂತು. ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರೂ ನನ್ನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಸಲ ನಾನು ಬೇಗ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೈ ಮುಗಿದೆ. ಅವರು ನಕ್ಕರು ; ನಾನೂ ನಕ್ಕೆ. ಬಸ್ಸು ಹೊರಟಮೇಲೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿಂತಾತರಂಗವೆದ್ದಿತು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಜನರು ಹೀಗೆಯೇ ಹಳ್ಳಿ ಯವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಕೈಕೊಟ್ಟು ಟೋಪಿಹಾಕಿದ ಕತೆಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡೆ. ನನಗೆ ಯಾವ ಕಳ್ಳನೂ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲಾರ, ಏಕೆಂದರೆ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಮೂರು ಕಾಸೂ ಇಲ್ಲ, ಒಂದುವೇಳೆ ಯಾವನಾದರೂ ಬಂದರೂ....

.....

ನನ್ನ ಯೋಚನೆ ಅಲ್ಲಿಗೇ ನಿಂತಿತು,—ಏಕೆಂದರೆ ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ ಜಟಕಾ ದಲ್ಲಿದ್ದವರೂ ನನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಸಲ ನಾನು ಅವರನ್ನು ನೋಡದವನಂತೆ ನಟಿಸಿದೆ. ಇವರೆಲ್ಲಾ ನನ್ನನ್ನು ಹಳ್ಳಿಯ ಗಮಾರನೆಂದು ಅಪ ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ - ಆಗಲಿ ನೋಡೋಣ, ಅಂತ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆ. ಆದರೆ, ಬಂದವರೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ನಾನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಸುಮ್ಮನಿರಲಿ ? ಗಾಂಧಿಗೆ ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟುಜನ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ? ಎಂದು ಮನಸ್ಸು ಕೇಳಿತು. ಗಾಂಧಿಯ ಹೆಸರು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಲೂ ನನಗೆ ದಿಗಿಲಾಯಿತು. ಅವರ ಹಾಗೆಯೇ ನನಗೂ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಕೊಂದುಬಿಟ್ಟ ರೇನುಗತಿಯೆಂಬ ಭಯವೆದ್ದಿತು. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಸಾಯಲು ನಾನು ಅವರಂತೆ ಯಾವ ಪುಣ್ಯ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ! ಸತ್ತರೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡೇ ಸಾಯೋಣ..... ಇತ್ಯಾದಿ ಯೋಚನೆಗಳೆದ್ದು ಮೆದುಳನ್ನು ಕಲಕಿ ದುವು. ಏತನ್ಮಧ್ಯೆ ಪೊಲೀಸ್ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಮುಗಿದಿದ್ದೂ ಬಂದವರೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದದೂ ಕಣ್ಣುಗಳು ನೋಡಿದುವೇ ಹೊರತು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅರಿವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಗೌರವ ದೊರೆತಮೇಲೆ ನಾನು ಇದಕ್ಕೆ ಲಾಯಕ್ಕಾಗದಿದ್ದರೇನು ಪ್ರಯೋಜನ ? ನನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲೇನು ಬರೆದಿದೆಯೋ ಬಲ್ಲವರಾರು ? ಗಾಂಧಿಯಂತೆ ನಾನೂ ಏಕೆ ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತನಾಗಬಾರದು ? ಅದೂ ಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಈಗಲೇ ನಿದರ್ಶನ ದೊರೆತಿಲ್ಲವೆ ? ನಾನೋ, ಶುದ್ಧ ಪಾಪರ್, ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೂ ದುಡ್ಡಿಲ್ಲ, ನನ್ನಂತಹವನಿಗೆ ಇಂತಹ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಗೌರವ ದೊರೆತಮೇಲೆ ಇದು ಪರಮಾತ್ಮನ ಲೀಲೆಯೇ ಸರಿ, ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಮನಸ್ಸು ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಮಾಡಲು ತಳಮುಳಿಸಿತು, ಮೈನಡುಗಿತು, ಎಂದೂ ಇಲ್ಲದ ಹೊಸ ಹುರುಪು ಕಂಡಿತು. ಇದು ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಹಾದಿನ, ಏನಾದರೂ

ಮಾಡಿ ಈ ಜೀವವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಬೇಗ ಎದ್ದೆ ;
ಟವಲು ತೆಗೆದು ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಹಾಕಿ, ನನ್ನನ್ನೇ ನಂಬಿರುವ ಜಗತ್ತನ್ನು ಒಂದು
ಸಲ ನೋಡೋಣವೆಂದು ಸುತ್ತಲೂ ತಿರುಗಿದೆ

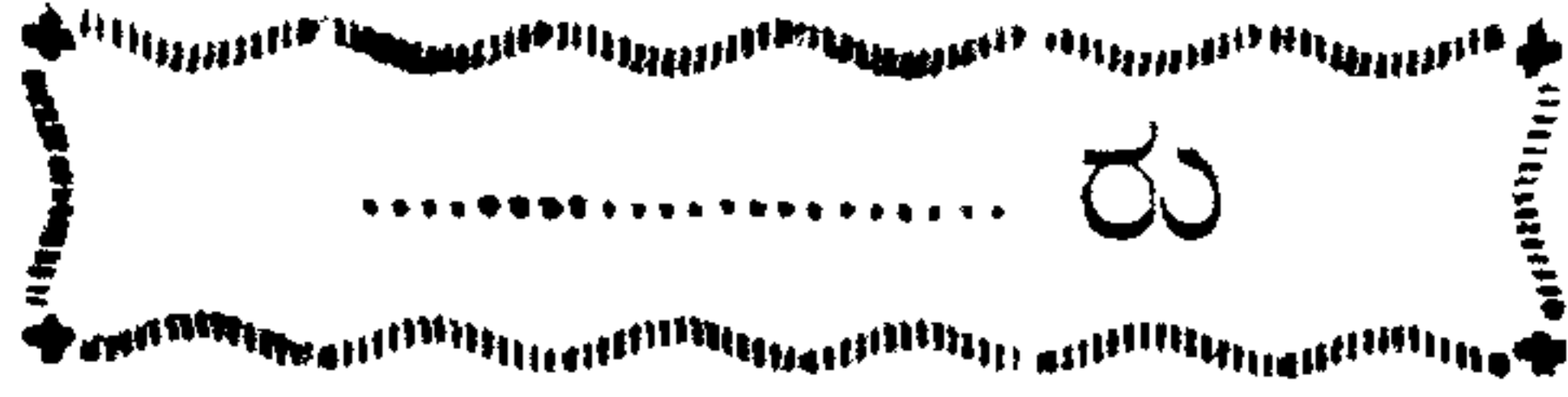
ಅಯ್ಯೋ ! ಆಗ ತಿಳಿಯಿತು——ನಾನು ಅದುವರೆಗೂ ಕುಳಿತಿದ್ದು ದೇವ
ಸ್ಥಾನದ ಮುಂದಿನ ಕಟ್ಟೆಯಮೇಲೆಂದು !

ಎಲ್. ಸಾಗರಾಜ್.

— 0 —

ಪ್ಲೇಟ್‌ನಂ 43

.....ರಂಥ ಚಾಕ ಚಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿವರ್ಗದಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅಯ್ಯೋ ! ಅಯ್ಯೋ ! ಅವರ ಓಡಾಟ ಅವರ ಬರೆವಣಿಗೆ ಅವರ ದಕ್ಷತೆ ಅವರ ಜ್ಞಾಪಕಶಕ್ತಿ, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ .....ರ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದೂ ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದೆ. ಪಾದರಸ, ಬೃಹಸ್ಪತಿ, ಯಮ, ಎಮ್‌ಡೆನ್. ಡಾಂಕಿ, ಮಾಸ್ಟರ್ ಕೇ ಎಂದೆಲ್ಲ ಅವರ ವಿಷಯವಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಸಾಹೇಬರುಗಳು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದಾರೆ. ಯುದ್ಧಾ ನಂತರದ ಲಂಚಯುಗದಲ್ಲಿ, ...ರ ಕೈಮಾತ್ರ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿದೆ, ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಅವರ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನೇ ದುರಾಶಾಪೀಡಿತರೆದುರು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವರು

ಮೊನ್ನೆ, ...ರ ಚಾಕ ಚಕ್ಕೆಯಿಂದ, ತುಂಗಾವತಿ ಕಡಿ ಸಾಹುಕಾರ ರೊಬ್ಬರಿಗೆ ತಾವು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ ಕೆಲಸ ಕೈಗೂಡಿತು. ಸರ್ಕಾರಿ ಚಾಕರಿ ಆದರೂ .....ರು ಅಷ್ಟು ಶ್ರಮವಹಿಸಿ, ಆತನ ಕಾಗದದ ಕಟ್ಟನ್ನು ತಿರುವಿ ತೀಡಿ ತಿದ್ದಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಸಾಹುಕಾರರಿಗೆ ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿ ನಷ್ಟವಾಗಿರು ವುದು, ಪಾಪ ಆತ .....ರ ಮನೆಗೇ ಹೋದ. ಕಚೇರೀಲಿ ಇಂಥದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಡಬಾರದು ಅಂತ ಆತನಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಅಷ್ಟೆ ! .. ರನ್ನೇ, ನೇರವಾಗಿ 'ಹಿಡಿಯಿರಿ' ಅನ್ನಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮಗು ಕೈಗೆಕೊಟ್ಟು, ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡ. 'ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬರೀ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ದಿಸಬಾರದು, ಸ್ವಾಮಿ ! ಇರಲಿ ಅದರ ಕೈಲಿ ಐವತ್ತು' ಎಂದ. .....ರಿಗೆ ರೇಗಿತು 'ಎನಯ್ಯ, ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಕೈನೇ ತರ್ತಾಯಿದೆಯಲ್ಲೋ ! ಹಾಲುಕುಡಿದ ಮಕ್ಕಳೇ ಬದುಕೋದಿಲ್ಲ, ಈಗಿನ ಹಾಳು ಹಾಲು ಸಸ್ತೆ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ .....ಇನ್ನು ವಿಷ ಕುಡಿದ ಮಕ್ಕಳ ಗತಿ..... ಬೇಡ ! ಬೇಡ" ಎಂದು ಐವತ್ತನ್ನು ಮಗು ಕೈಯಿಂದ ಕಿತ್ತು ಸಾಹುಕಾರ ಕಿಸೆಯೊಳಕ್ಕೆ ತುರುಕಿಬಿಟ್ಟರು ! ನಿಸ್ಪೃಹತೆ ಅಂದರೆ, ಅದು. ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಅಂದರೆ, ...ರು !

ಸಾಹುಕಾರರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಮೇಲಿನ ಹೊರೆಯನ್ನಿಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅವರು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು .....ರಿಗೆ ಇದ್ದದ್ದು ಒಂದೇ ಒಂದು ದುರಭ್ಯಾಸ .....ಹೊಗೆ ಬತ್ತಿ ! ಆದ್ದರಿಂದ, ಅವರು .....ರಿಗೆ ಅತಿಪ್ರಿಯವಾದ ಮಾರ್ಕ್ ಹೊಗೆಬತ್ತಿ ಯಾವುದೆಂದು ಗುಮಾ ಸ್ತೆಯರಿಂದ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿ, ಅಂಥದ್ದು ಎರಡು ಡಬ್ಬ ತೆಗಿದು, ಮತ್ತೆ, ಮನೆಗೆ

ತೆರಳಿದರು. “ ಒಲ್ಲೆ ಅಂತ ನೀವು ಹೇಳಬಾರದು , ಇದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕು ” ಎಂದು ಬಲವಂತ ಪಡಿಸಿದರು.

.....ರಿಗೆ ಧರ್ಮಸಂಕಟ. ಆದರೂ, ಗಟ್ಟಿಮನಸ್ಸುಮಾಡಿಕೊಂಡು, “ ಆಗೋದಿಲ್ಲ ” ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರು. ಶುದ್ಧಹಸ್ತ ಅಂದರೆ, ಅದು ! ನಿಮ್ಮಿಂದ ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋದಿಲ್ಲ ನಾನು . ಬೆಲೆಗೆ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಬೇಕಾದರೆ... ಏನಾದರೂ ಬೆಲೆ ಹೇಳಿ, ತಮಗೆ ನಷ್ಟವಾಗದ ಹಾಗೆ ” ಎಂದರು. ಇವರ ನಿಷ್ಪ್ರಹತೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಡೋಣ ಎಂದು, ಸಾಹುಕಾರರು “ ನಾಲಫಾಣೆ ಕೊಡಿ, ಎರಡು ಡಬ್ಬಿಗೂ ಸೇರಿಸಿ ” ಎಂದರು.

“ ಆಗಬಹುದು ! ಆದರೆ, ಅದೇ ಬೆಲೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಎರಡು ಡಜನ್ ಡಬ್ಬಿಗಳನ್ನು ನೀವು ತಂದುಕೊಡಲೇ ಬೇಕು ” ಅಂದರು, ...ರು

ಸಾಹುಕಾರರು ಚಕಿತರಾದರು. ಇದ್ದ ವಿಷಯವನ್ನು ಗ್ರಹಣಮಾಡಿ, ತೆತ್ತು, ಗೊಣಗುಟ್ಟುತ್ತ, ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದರು.

— ಪಾಟಾಳಿ.

— 0 —

ಅಂತಿರ್ದೆ ನಿಂತಿರ್ವೆ, ನಿಂತಿರ್ವೆನೆನಬೇಡ, ತುರ್ಕಿಯಾಬೀಗ
ತಿರುದುಣಲು ಮಿಕ್ಕವರು ಸೊಕ್ಕಿದ್ದರೇನು, ಸರ್ವಜ್ಞ.

ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಿಚ್ಚಿಟ್ಟು ತೋಳ ಕುಣಿಸುತ ಬರುವ ರಜ್ಜಿ ಬಲಶಾಲಿ
ಎನಬೇಡ, ಕಣ್ಣೀರು ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕೈಪುದು, ಸರ್ವಜ್ಞ.

ರಜವಿಗಳು ಸುತ್ತಿರಲಿ ಕಳ್ಳಕಾಟನು ಇರಲಿ, ಸಿರಿಯ ಚರ್ಚಿಅರ
ಮಜವಿರಲಿ, ವಿಧಿಯು ಬಂದಿರಿಯದೇ ಬಿಡದು, ಸರ್ವಜ್ಞ.

ಗಾಯಕನ ಗೋಳು

ತಾಳಿರೋ, ಕೂತು, ಕೇಳಿರೋ,
ತಾಳಮೇಳಗಳಿಲ್ಲದಾರೂ ಹೇಳದೆ ಗಾನ ||

ತಂಬೂರಿ ತಬಲಾದ ತಂತಿ ತೊಗಲು ಬಿದ್ದ
ತುಂಬು ಕೊರಳ ಧ್ವನಿ ಜ್ವರದಲಿದ್ದ.....

ಕರಕರ ಗಂಟಲಿನ ಗಾನ ಕೇಳಿರೋ, ಉದ್ದ
ಗರಗಾಸ ಹೋಲುವ ಭಕುತ ಬೂಟಾಟ.....

ನಾನಾ ಬಗೆಯ ರಾಗ ಸೇರಿ ಮಿಳಿತ ಸ್ವರ
ಗಾನ ಮನೋಧರ್ಮ ಕುಸಿದ ಸದ್ದ.... ..

ಗಾಣನಾದದ ದಿವ್ಯ ಇಂಪು ಸಹಿತವಾಗಿ
ಹೀನ ಕವಿಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮನಸೋತು.....

ಕಡುನೆಗಡೀ ಮೂಗು ಷಡ್ಜಸೇವನೆಯಿಂದ
ನುಡಿ ನುಡಿಗಳಿಗೆ ತಾನಶ್ಚಿ ಯೆನುತ್ತಲಿ.....

— 0 —

ರಜ್ಜಿ ತಾನು ಕೆಡೋದಲ್ಲದೆ ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ವಸವಲ್ಲಾ ಕೆಡಿಸಿದನಂತೆ.

ಅದಿಲಶಾಹಿಗೆ

ಗದ್ದುಗೆಗಳೆನಿತೆನಿತೊ ತೆರವಾದುದುಂಟಂತೆ

ಅದಿಲ ಶಾಹಿಯ ಪೀಠ ಅಲುಗದುಂಟೆ ;

ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿಯುಂಟೆ - ಮಿಥ್ಯೆ ಬಾಳುವುದುಂಟೆ

ನೈಜಾಮನಾಸ್ತಿತ್ವ ಪರ್ಮನೆಂಟೆ !

ಬಿಳಿಜನರ ಪದೇತಳದಿ ದಾಸಾನುದಾಸ ನಾ-

ನೆಂದು ಮಿಡುಕುತಲಿದ್ದ ಕುಟುಕುಜೀವಿ ;

ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವವನು ಬಣ್ಣಿಸುವ ರಜಕರಾ

ಸೆರೆಸಿಕ್ಕು ಬಲಿಯಾಗಲಿದೆ ಕತ್ತು ನೀವಿ !

ಅಂಧತ್ವವನು ಕಳೆದು ರಜವಿಯನು ತೊಡೆದು ನೀ

ಪ್ರಜೆಗಳಾಣತಿಯಲ್ಲಿ ಆಳ್ವುದುಂಟೆ ?

ಭಾರತರ ನೆತ್ತರನು ಬಸಿದು ಚೆಲ್ಲಾಡಿಸುತ

ಕೆಂಪುಕೋಟೆಯ ಸೇವೆನೆಂಬ ಭಲವುಂಟೆ ?

—ಎ. ಎಸ್. ರಾಮಕೃಷ್ಣ.

ಭೀಮನ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ

—o—

“ಹೌದು ಭೀಮಕ್ಕ ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಿದೆ ನೋಡು - ಚಿಕ್ಕವಳಿದ್ದಾಗಿ ನಿಂದ ನಮ್ಮಮ್ಮ ಬಿಡದೆ ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಗಂಡನ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಾನು ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಜರಿ ಪರಕಾರ ಚೆನ್ನದ ಸರ ಅರಿಶಿನದ ಧಾರ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಒಳ್ಳೆ ಗಂಡನನ್ನು ದೊರಕಿಸುವಂತೆ ಆ ಪರಾತ್ಪರಸ್ವರೂಪ ನನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ.”

“ಅದಕ್ಕೇಮ್ಮ ನಿಮಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಯಜಮಾನನು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದಾರೆ”

“.....ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷದ ಪೂಜೆ ಫಲ ಭೀಮಕ್ಕ ಇದು. ಪ್ರತಿ ಭೀಮನ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ದಿನ ತಪ್ಪದೆ ತುಪ್ಪದ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ ಕೈಜೋಡಿಸಿದ್ದರ ಫಲ. ಆದರೆ ನೋಡಿ ನಾನು ಮಂಗಳಾರತಿ ಮಾಡಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಯಾಕೆ ಭೀಮನ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ದಿನವೇ ಬಂತೂ ಅಂತ ಯೋಚಿಸಿ - ಗಂಡ ಭೀಮನ ಹಾಗೆ ಇದ್ದಾನೆಯೇ? ಇಲ್ಲ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಬಾಬತ್ತಿ? ಇದರ ಅರ್ಥವೇನು ಎನ್ನೋದು ಹಸೆ ಮೇಲೆ ಕೂತಾಗ ಗೊತ್ತಾಯಿತು ನೋಡಿ,- ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನನು ಭೀಮನೂ ಹೌದು ಮತ್ತೆ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ಸಮಾಸ ಬಳಗ ಎಂದು....”

“ಈಗ ಅಷ್ಟು ಕಷ್ಟಾಗಿ ಕಾಣೋಲ್ಲವಲ್ಲ?.... ಕಾಯವು ಅಲ್ಪವಾಗಿದೆ ಯಲ್ಲಾ?....”

“ಆಗದೆ ಏನು ನೀನು ಹೇಳೋದು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ವನವಾಸ, ಒಂದು ವರ್ಷ ಅಜ್ಞಾತವಾಸ....”

“ಇದೇನು ಹೀಗಂತೀರಿ - ಭಾರತದ ಭೀಮನ ಕತೆಯೇ?....”

“ತೋಡಿಕೊಂಡೇನು ಭೀಮಕ್ಕ ಈಗಿನ ಸಂಸಾರವೇ ಧರ್ಮರಾಯನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಕಾಲ . .. ಭೀಮ ಹಿಡಂಬಿ ಜೊತೆಗೆ ಸರಸವಾಡ್ತಾ ವಾಕಿಂಗ್ ಹೋಗ್ತಾ ಇದ್ದ ಕಾಲ.....”

“ಅರ್ಧವಾಗಲಿಲ್ಲ ಕೆಂಚಮ್ಮನೋರೆ - - ಅರ್ಧವಾಗಲಿಲ್ಲ....”

“....ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷದ ಹಿಂದಿನ ಕತೆ ಭೀಮಕ್ಕ. ಪ್ರಾಯ ತುಂಬಿದ ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷದ ನವಯೌವನ ಯುವತಿ ನಾನು. ಆ ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷವೂ

ಭೀಮನಮಾವಾಸ್ಯೆ ದಿನ ಗಂಡನವೂಜೆ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರತಿ ಪೂಜೆಗೂ ನನಗೆ ಎದುರುನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ಭೀಮ-ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ. ಭಯವಾಗೋದು ಭೀಮಕ್ಕೆ - ಮುರಲೀಧರನ ಸುಂದರಾಕೃತಿಯೋ ಮನ್ಮಥನ ಮನೋಹರರೂಪನೋ ಕಣ್ಣುಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಬಾರದೆ? ವರ್ಷಂಪ್ರತಿ ಈ ಭೀಮ-ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ರೂಪ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ನಿಂತು ನನ್ನ ವಯಸ್ಸು ಹದಿನೆಂಟರಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತಕ್ಕೆ ಏರಿತು (ನಿಜವಾದ ವಯಸ್ಸು ೨೦, ಹೇಳುವ ವಯಸ್ಸು ಹದಿನಾರೇ ಇತ್ತು) ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಊರೂರು ಕೇರಿ ಕೇರಿ ಅಲೆದರು ನನ್ನ ಬಾಳ ಸಂಗಾತಿಗಾಗಿ-ಕಾದರೂ ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲ ಎಸೂಳಾದ ಹುಡುಗ ಸಿಗಲೆಂದು ನನ್ನ ಆಸೆ. - ಕಡೆಗೊಂದು ದಿನ ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಒಂದು ವರನನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದರು -"

"ಯಾಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟೆರಿ ಹೇಳಿ ಕೆಂಚಮ್ಮ ರವ್ಯವಾದ ಕಾದಂಬರಿ ಇದ್ದಾಗಿದೆ ನೀವು ಹೇಳ್ತೀರೋದು - - ಆ ಹುಡುಗನೇ ನಿನ್ನ ಕೈಹಿಡಿದನೆ? - -"

" - - - ಅದಕ್ಕೆ ಮಾತು ಹೊರಡದಾಯ್ತು ಭೀಮಕ್ಕೆ - - ಆ ಹುಡುಗ ಇಲ್ಲ ಮಾಡ್ಕೊಳ್ಳೊಲ್ಲಾಂತ ಹೇಳಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಂದದಾರಿಗೆ ಸುಂಕವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಬಾರದೆ? - - "ಅಯ್ಯೋ ಈ ಹಿಡೆಂಬಿನ ಕೈಹಿಡಿಯೋಕೆ ನಾನು ಭೀಮನಲ್ಲ - -" ಎಂದು ಬಿಟ್ಟು ಕರುಳು ಚುರುಕ ಎನ್ನಿಸಿದ ಆ ಪಾಪಿ. ಈಗ ಯಾವಳೋ ಗಂಡ ಸತ್ತವಳನ್ನು ಕಟ್ಟೊಂಡು ವಿಧವೋದ್ದಾರಾಂತ ಅಲೀತಿದಾನೇನ್ನು - - ಆದರೂ ಅವನು ಹಾಗನ್ನ ಬಹುದೋ? - - ಆಂ - -"

"ಹುಡುಗಾಟ - - - -"

"ಹುಡುಗಾಟವಲ್ಲ ಭೀಮಕ್ಕೆ ಮೈಯ್ಯೊಳಗಿನ ತಿಮುರು. ತಲೆತಾಕಿರಲಿಲ್ಲ ಆ ಬಿಸಿರತ್ತಕ್ಕೆ. ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಜೀವದ ನಿಜ ಸ್ವರೂಪ ಎತ್ತಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೇಳುವಂತೆ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟ ಅವನು - - - ಕೂಡಲೆ ನನಗೆ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಭೀಮನಮಾವಾಸ್ಯೆ ಭೀಮಕ್ಕೆ - - - ನಾನೇನು ಹೇಳಲಿ - - ಅದೇ ಆಕೃತಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತ ಹಾಗಾಯಿತು - - -"

" - - - ಸರಿ ಆಮೇಲೆ - - -"

" - - - ಆಮೇಲೇನು ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಮತ್ತೆ ಹುಡುಕಲು ಪ್ರಾರಂಭ ನನ್ನ ಭೀಮನಿಗಾಗಿ. ಸರಿ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸ ಹರಿಹರದಲ್ಲಿ ಸಂತರ್ಪಣೆ ದೇವರ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ. ಎಲೆ ಬಡಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ, ಮಧ್ಯೆ ಕಂಭಕ್ಕೆ ಒರಗಿ ಕುಳಿತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೇಳಿತಂತೆ "ತಿಂದಷ್ಟೋ ಹಾಕಿದಷ್ಟೋ - - -" ಎಂದು ದರ್ಪದಿಂದ. "ತಿಂದಷ್ಟು" ಎಂದ ರಂತೆ ಬಡಿಸುವವರು. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಲವತ್ತು ಹೋಳಿಗೆ ಎಂಭತ್ತು ಆಂಬಡೆ ಮೇಲೆ

ಯಥಾವಿಧಿ ಊಟ ಮಾಡಿದ್ದು ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಸ್ವತಃ ನೋಡಿದರು. ಅವರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ದೇಶಸ್ಥರು ಲಗ್ನವಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಹೀಗೆ ಕನ್ಯಾದಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ ತಾವು ನನ್ನ ಮಗಳ ಕನ್ಯಾಸರೆ ಬಿಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದ ರಂತೆ. ನನ್ನ ಎತ್ತರ ನನ್ನ ಊಟ ನನ್ನ ಬಣ್ಣ ಕೇಳಿಕೊಂಡು 'ಹೆಣ್ಣು ನೋಡು ವುದು ಬೇಡ; ಮುಂದಿನ ಲಗ್ನಮಾಸದಲ್ಲಿ ಲಗ್ನ, ಲಗ್ನವಾದ ಮರುದಿನಸವೇ ನಿಷೇಕ, ನಿಷೇಕವಾದ ಮರು ದಿನ ಊರು ಬಿಡುತ್ತೇವೆ, ಗಂಡಹೆಂಡತಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿದರಂತೆ ಅವರು. ಮತ್ತೆ ಅವರನ್ನು ಕದ್ದುನೋಡಿದ್ದು ಹಸೆಮೇಲೆ ಕೂತಾಗ. ಭೀಮನ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ತನಕ ಯಾತಕ್ಕೆ ಕಾಯಲಿ ಈಗಲೆ ಪೂಜೆಮಾಡಲಾ ಎಂದೆನಿ ಸಿತು. ನನ್ನ ಪುಣ್ಯನೋಡು ಭೀಮಕ್ಕ ಅವರ ಹೆಸರೂ ಭೀಮಸೇನಾಚಾರ್ಯ - - ಅವರು ಕಟ್ಟಿಬಿಗಿದ ಜುಟ್ಟು ಅವರ ಭಾರೀಮಾಸೆ - - ಎತ್ತರದ ನಿಲುವು ಆಜಾನು ಬಾಹುತ್ವ ಇನ್ನೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತದೆ. ಭೂಮಕ್ಕೆ ಕೂತಾಗ ನನಗೂ ಅವರಿಗೂ ಪಂದ್ಯ ಬಿದ್ದು ಅವರಿಗಿಂತ ಒಂದೇ ಲಾಡು ಕಡಿಮೆ ತಿಂದೆ ನಾನು - ಅರ್ಧವೇ ಆಂಬಡೆ ಕಡಿಮೆ ತಿಂದೆ. ಅವರಷ್ಟೇ ಚಿರೋಟಿ ಹೊಡೆದೆ. ನನಗೆ ಕೇಳುವಂತೆ ಶಹಭಾಶ್ ಎಂದು ಹಿಗ್ಗಿದರು ನನ್ನ ಯಜಮಾನರು ನನ್ನ ಊಟ ನೋಡಿ , -"

" ಮದುವೆಯಾದ ಕೂಡಲೆ ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ಹೊರಟೆಯಾ - ಕೆಂಚಮ್ಮ - "

' ಹೊರಟದ್ದು ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಭೀಮಕ್ಕ ತೌರುಮನೆಗೆ - - "

" ವನವಾಸಕ್ಕೆ ? ಇದೇನು ಹೀಗಂತಿ ಕೆಂಚು - - "

" ಹೌದು, ಅವರ ಮನೆಯೋ - ಧರ್ಮರಾಯ ಅರ್ಜುನ ನಕುಲ ಸಹ ದೇವ - ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೆಂಡಂದಿರು, ಎರಡೋ ಮೂರೋ ಮರಿಗಳು - ಪಾಂಡುರಾಜ ಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣ ಪರ್ವ. ಕುಂತಿ ಕಾವಿ ಬಣ್ಣ ಉಟ್ಟು ಹುಡುಗರನ್ನು ಸಾಕಿದಳು ಕೌರವರೊಡನೆ ಜೂಜಾಡುವ ಬದಲು ಇದ್ದ ನಾಲ್ಕು ಎಕರೆ ಒಂದು ಮನೆಗೆ ಈ ಪಂಚಪಾಂಡವರೂ ಕೆತ್ತಾಡಿದರು. ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನರು ನೀವು ನಾಲ್ವರೂ ಒಂದು ತೂಕ ನಾನೇ ಒಂದು ತೂಕ ಎಂದು ಮೂರು ಎಕರೆ ಕಾಲು ಮನೆ ನನಗೆ ಬೇಕು ಎಂದು ಬಡಿದಾಡಿದರು. ಆ ಮುದುಕಿ ಕುಂತಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮರಿಗಳೇ ಕಾಣ್ತೊ ಯಾಕೆ ಕೆತ್ತಾಡ್ತೀರೀಂತ ಕಿಲ್ಲಿದ್ರಾ ಯಾರು ಕಿವಿಗೆ ಹಾಕಿಕೋಬೇಕು ? - - - ಕಡೆಗೆ ಬೈಗಳಿಂದ ಕೈಕೈ ಮಿಲಾಯಿಸಿತು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಪ್ರಿಯರು ಸಹದೇವ ನನ್ನು ಸದೆಬಡಿದರು - ಅರ್ಜುನನ ಅಂಗಿ ಹರಿದರು, ಧರ್ಮರಾಯನ ದವಡೆ ಗೊದ್ದು, ನನ್ನನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ರೈಲು ಹತ್ತಿಬಿಟ್ಟರು. ಪೂನಾ - ಬೊಂಬಾಯಿ - ಲೋಂಡ - ಮನ್ಮಾಡ್ - ಗಯಾ - ಪ್ರಯಾಗ - ಪೂರಿ ಜಗನ್ನಾಥ - ಬೆಜವಾಡ ಮದರಾಸು - ಚಿದಂಬರ ನಟರಾಜ ಎಂದು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಸುತ್ತಿಸಿ

ದರು - - - ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಒಂದೊಂದು ಹೋಟಲಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಸಿಗಬೇಕು? - - ಇವರ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಾಕಲು ಹೋಟಲುಗಳಿಗೇ ಸಾಧ್ಯ. ಈಚಲಕರಂಜಿಯಲ್ಲಿ ಘಟೋದ್ಗಜ ಹುಟ್ಟಿದ. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಟಲಿ ನವನಿಗೂ ಇವರಿಗೂ ಯಾವುದೋ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಕೈಕೈ ಮಿಲಾಯಿಸಿ ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೆರಡಕ್ಕೆ ಅವನನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಸಾದ ಸೇರಿಸಿದರು. ಅವನು ಸೇರಿಸಿಟ್ಟ ಹಣದ ಗಂಟೆ ನೋಡನೆ ನನ್ನನ್ನೂ ಮಗನನ್ನೂ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಅಜ್ಞಾತವಾಸಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಭೀಮಕ್ಕ - - - ”

“ - - - ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟಿದ್ದೀಯೆ ಕೆಂಚಮ್ಮ - - - ”

“ ಈ ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲೇ ನಮ್ಮವರು ಮೀಸೆ ತೆಗಿಸಿ ಕ್ರಾಪು ಬಿಟ್ಟು ಈಚಲಕರಂಜಿಯಿಂದ ತಂದ ಗಂಟಿನಿಂದ ಮಿಲಿಟರಿ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು, ಅಪ್ಪಟ ಬೆಣ್ಣೆ ಸರಬರಾಜಿಗೆ ನಿಂತರು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯರು. ಮೈದಾ - ಡಾಲ್ಫಾ ನಾದಿ ನಾದಿ ನನ್ನ ಕೈಯೆಲ್ಲಾ ಸೋತು ಹೋಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ತುಪ್ಪ ಸಪ್ಲೆಗೆ ನಿಂತರು. ಇನ್ನೂ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು ನಾದುವುದು ತಪ್ಪಿ ಸೀದಾ ಡಾಲ್ಫಾಕ್ಕೆ ಕೊಂಚ ತುಪ್ಪ ಬೆರಸಿ ಸಪ್ಲೆವಾಡಿದರು - - - ಆಮೇಲೆ ಬಟ್ಟೆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆಳಿದು. ಅಗಲೆ ನೋಡಿ ಈ ಮನೆ ಕೊಂಡದ್ದು - - - - ಘಟೋದ್ಗಜನ ಉಪನಯನ ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳು - - - ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ಆಹ್ವಾನ ಕಳಿಸುತ್ತಾರೆ - - - ಈಗ ಆರ್ಜುನ - ನಕುಲ ಬಾಯಿ ಬಾಯಿ ಬಿಡ್ತಾರೆ - - - ಯಾತಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದೇಂದರೆ - - ಯಾವ ಪೂಜೆಮಾಡಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕುನ್ನೋದಕ್ಕೆ ಹೇಳ್ತೀನಿ - - - ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳು ಕ್ರಿಷ್ಣೇಂದ್ರ ಭವನ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಾಡಿಗೆ ಏನೂರು - ”

“ ಇನ್ನೂ ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲೇ ಇದ್ದೀರಾ ? - - - ”

“ ಇಲ್ಲ ಈಚಲಕರಂಜಿ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಪೊಲೀಸರಿಗೆ ಹಸಿರುನೋಟು ತೋರಿಸಿದರು - - - ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಹೋಯ್ತು - - - ”

“ - - - ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಕಾಲ ಬರಬೇಕು ಕೆಂಚಮ್ಮ - - - ”

“ ನಾಳೆ ಭೀಮನ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ 1- - ನಿಮ್ಮ ಹುಡುಗೀನೂ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪೂಜೆ ಮಾಡ್ಲಿ ಹೇಳಿ - - - ಬರ್ತೀರಾ - - - ಕುಂಕುಮಕೊಳ್ಳಿ - - - ”

“ ನಮಸ್ಕಾರ ಕೆಂಚಮ್ಮ - - ಬರ್ತೀನೆ - - - ”

“ ನಮಸ್ಕಾರ - - - - ”

— ದಾಶರಥಿ ದೀಕ್ಷಿತ್.

— 0 —

ಪಟ್ಟದಾನೆಗೆ ಹೊಸ ಚೆಡ್ಡಿ

ನಂ ಕೈಲಾಸಂ ಒಂದು 'ಜೋಕ್' ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದು : " ನಂ ಮೈಸೂರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಇದೆ. ಆದ್ರೂನೂವೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಮೂರುಗಾನಾ ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟಿ, ಅಧಿಕಸ್ತ ಅಧಿಕಂ ಅಂತ ! ಒಂದು, ಚಾಮುಂಡೀ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗೌಸು, ಎರಡು, ಪಟ್ಟದಾನೆಗೆ ಒಂದು ಚೆಡ್ಡಿ, ಮೂರು, ದೊಡ್ಡ ಕೆರೇಗೆ ಒಂದು ಸ್ಪಂಜು." ಈ ಮೂರರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ಆದ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಬೆಟ್ಟದಮೇಲೆ ಮೊದಲಿನ ಹಾಗೇ ದೂಳು ಕೂತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದೆ, ಮಳೆ ಗಾಳಿ ಒಂದು ತೊಳೇತಾ ಇದೆ. ದೊಡ್ಡಕೆರೇಗನಕಾ, ನೀರೇ ಇಲ್ಲಿದ್ದಮೇಲೆ, ನೀರು ಹೀರೋ ಸ್ಪಂಜುತಾನೆ ಯಾಕೆ? ಪಟ್ಟದಾನೆಗೂ ಚೆಡ್ಡಿ ಬಂದ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಪಟ್ಟದಾನೆ ಆದ್ರೇನು, ಬಟ್ಟೆಗೆ ರೇಷನ್ ಅಲ್ಲವೆ ?

ಅದು ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ಇರಲಿ. ನಂ ಪಟ್ಟದಾನೆಗೆ ನಾವು ಚೆಡ್ಡಿ ಹೊಲಿಸದೆ ಹೋದರೂ, ನಂ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟದ ಆನೆ ಹಾಗಿರೋ ನಂ ತ್ರಿವರ್ಣಧ್ವಜಕ್ಕೆ ನಂ ಮೈಸೂರಿನವರೊಬ್ಬರು ಚೆಡ್ಡಿಹಾಗಿರೋ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕಾನ ಹೊಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ " ಸ್ವತಂತ್ರಭಾರತದ ಅಶೋಕಚಕ್ರಧ್ವಜ " ಅಂತ ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಚೆಡ್ಡಿ ಪುಸ್ತಕ ನೋಡಿದರೆ, " ಅಮ್ಮಮ್ಮ ! ನಂ ಆನೆ ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಆನೇನೆ ! " ಅಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತೆ ದೊಡ್ಡವರು ನೋಡಬೇಕಾದ ಇದಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಎಂಟಾಣೆ. ಇದರ ತುಂಬ ಅನೇಕ ಹಳೇ ಚಿತ್ರಗಳ ಕಸೂತಿ ಕೆಲಸ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

" ಈ ಚೆಡ್ಡಿ ಸ್ವಲ್ಪ ದೊಡ್ಡದಾಯಿತು ; ನಮ್ಮ ಕೈಸಣ್ಣದು " ಅನ್ನುವವಂ ಗೋಸ್ಕರ ಅದೇ ಮಾದರೀದು ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಚೆಡ್ಡೀನೂ ತಯಾರಾಗಿದೆ ಇದಕ್ಕೆ " ನಮ್ಮ ಬಾವುಟ " ಅಂತ ಚಿಕ್ಕ ಹೆಸರು. ಆ ದೊಡ್ಡದ್ರಲ್ಲಿ ಇರೋ ಅಷ್ಟು ಕಸೂತಿ ಕೆಲಸ, ಚಿಮುಕೆ ಕೆಲಸ, ಇದರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇದರ ಬೆಲೆ ಆರು ಆಣೆ ಮಾತ್ರ. ಇದು ಮಕ್ಕಳ ಸೈಜು. ಮುದ್ದಾಗಿದೆ.

ಇದು ಎರಡಕ್ಕೂ ಬೇಕಾದ ದಾರಾ ತೆಗೆದು, ಬಟ್ಟೆ ನೇದು, ಅದನ್ನ ಕತ್ತರಿಸಿ, ಹೊಲಿದುಕೊಟ್ಟವರು ಜಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ ಅನ್ನೋವು. ಇದನ್ನ ಮಾರಾಟ ಮಾಡೋವು—ಹಿಂದ್ ಕಿತಾಬ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, (ಬೊಂಬಾಯಿ) ಬೆಂಗಳೂರು.

— ಶಂಖಧರ.

ಅಂತರಂಗ ಪತ್ರ

(ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಿಂಹಾಸನಸ್ಥನಾದ ಅರನೆಯ ಜಾರ್ಜಿಗೆ, ನಿಜಾಮರ ಕಾಗದ, ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತು. ಅದರ ರಷಿಯಾ ಜನರ ಏಕಮಾತ್ರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪರವಾಗಿ ನಿಜಾಮರಿಗೆ ಬರೆಯಬಹುದಾದ ಪತ್ರ ನಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಒದ್ದಿತು. ಕಂಡವರ ಕಾಗದದ ಗೊಡವೆ ನಮಗೇಕೆ ಎಂದು ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದೇವೆ ಬೇಕಾದವರು ಪ್ರಯೋಜನ ಹೊಂದಲಿ.) ಸಂ.

ನಮ ನಮಗೇ ಇರಲಿ.

ಕಾಮ್ರೇಡ್ ನಿಜಾಮರಿಗೆ,

ನೀವು ಈಗ ನೆರೆಯವರ ಭಂಡವಾಳ ಶಾಹೀ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಹಳ ನೊಂದಿರುತ್ತೀರಿ, ತೊಳಲುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಕೇಳಿ ಬಂತು. ನಿಮಗೆ ಹೊರಗಿ ನವರ ಬಲಾಢ್ಯವಾದವರ ಸಹಾಯವೂ ಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿಸಿ ಬಂತು ನಿಮ್ಮ ದೆಕ್ಕಣ ಬಾನುಲಿಯ ಮೂಲಕ. ಅಬಲರಿಗೆ ಸಹಾಯ ನೀಡುವುದೇ ನಮ್ಮಗಳ ಹೆಮ್ಮೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಪತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಭಾಷಾಂತರಕಾರರಿಂದ ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಿಸಿ ತಥಾರೀತಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡಿ.

ನಿಮ್ಮ ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ ಅರಿತಿದ್ದೇನೆ. ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ: ನೀವು ಹೆಸರಿಗಾಗಿ, ವಾಕ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಪಡುವ ಭ್ರಮೆಯೇ ಕಾರಣ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ ನನಗೆ,

ಮುಖ್ಯ ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದ್ದು ಅಧಿಕಾರ. ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದು. ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಇದನ್ನು ಖಂಡಿತ ನೀವು ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಜನ್ಮಾಂತರಗಳಿಂದ ಬಂದ ಆಸಫ್‌ಜಾಹಿ, ಮೊಗಲರ ವಂಶಸ್ಥ ಈ ರೀತಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಕಾಲಾನುಗುಣವಾಗಿ ನಾನು ಪ್ರಜೆಗಳ ಸೇವಕ, ಎನ್ನಲು ಶುರುಮಾಡಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ಪುರೋಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನೇ ಧೈಯವನ್ನಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡ ಆಸಫ್‌ಜಾಹಿ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಇಂತಹವನೂ ಹುಟ್ಟಿದ ಎಂಬ ಅಪವಾದ ಆಗ ಮಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇತ್ತೀಹಾದ್ ಮುಸ್ಲಿಮ್‌ನ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಪಪ್ರಚಾರ ಅನಾ ಹುತ ಆಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ನೀವೊಂದು ಕೆಂಪು ಬಾವುಟ ಕುಡುಗೋಲನ್ನು ಧ್ವಜವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಕಾರ್ಮಿಕ ಪಕ್ಷ ಎಂದು ಶುರುಮಾಡಿ. ನೀವೇ

ಅದರ ಪ್ರಧಾನ ಸೇವಕ ಎಂದು ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸಿ. ಇತ್ತೀಹಾದಿನವರೆಲ್ಲಾ ಅದಕ್ಕೆ ಯಥಾರೀತಿ ಸದಸ್ಯರಾಗಲಿ - ಕೋಮುವಾರು ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಎನ್ನುವ ಅಪವಾದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ.

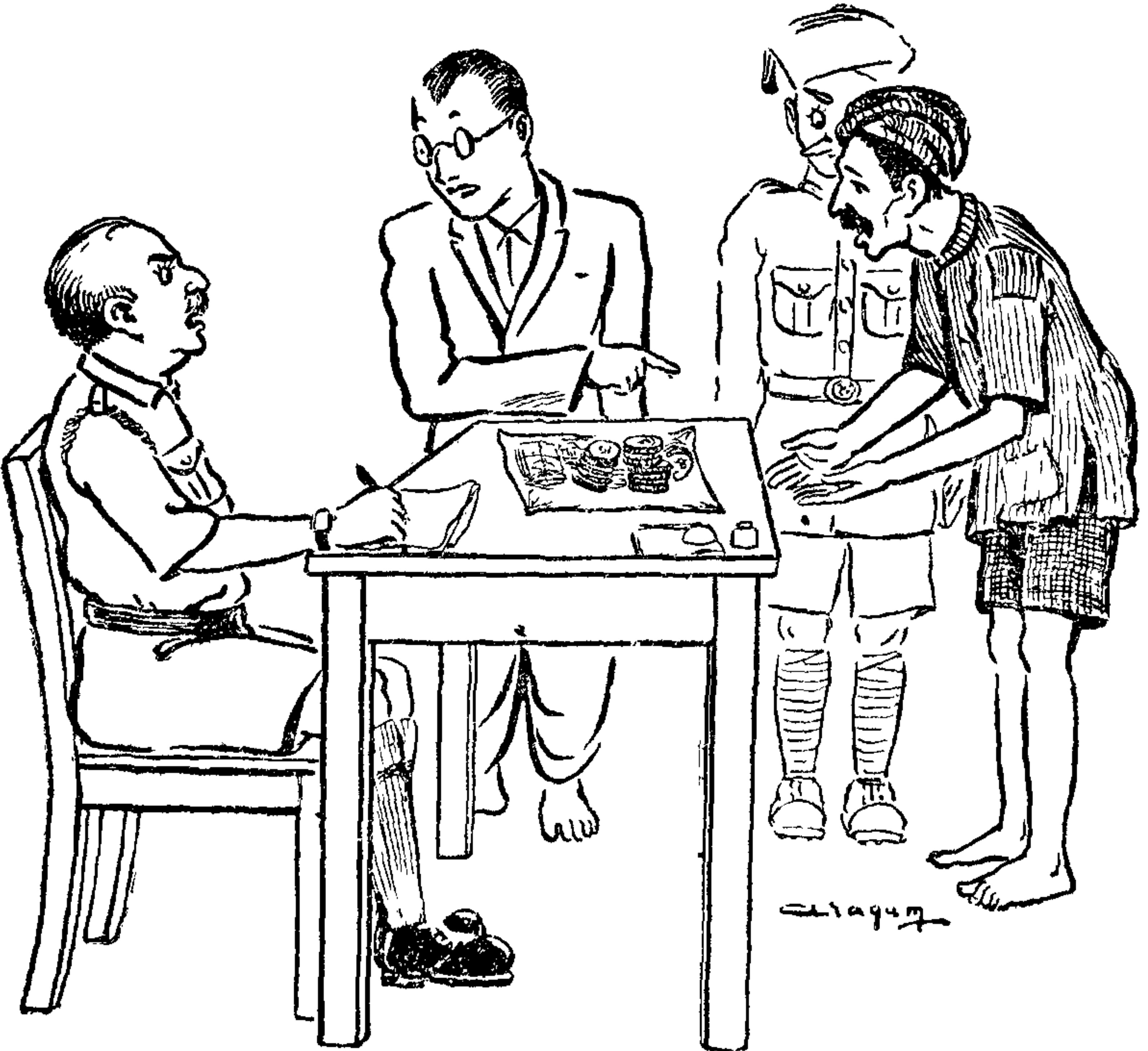
ನೀವು ಈಗ ಏನೇನುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರೋ, ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿ, ಆದರೆ, ಈ ಎರಡು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿ. ಹೆಸರಿನಲ್ಲೇನಿದೆ? ನಿಜಾಮ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಹೋಗಲಿ. ಆಗ ನಿಮ್ಮ ಮುಖಂಡತ್ವದಲ್ಲೇ ರಾಜ್ಯ ನಿಮಗೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ ಬೇಕಾದ ಅಧಿಕಾರ ಚಲಾಯಿಸಬಹುದು. ಆಗ ನಾವುಗಳೂ ಕೂಡ, ಕಂಡಂತೆ ಕಾಣದಂತೆ - ನಿಮ್ಮ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದು. ಬಂದೇ ಬರುತ್ತೇವೆ.

ಮುಖ್ಯ ಹೆಸರಿಗೆ ವೋಸಕೋಗಿ, ಅಧಿಕಾರ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ

ನಿಮ್ಮವ

ಕಾಮ್ರೇಡ್ ಜತರ ಪೊಸ್ತಿ—

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಪರವಾಗಿ—

ನಮ್ಮಂಥ ನಿರಾಶ್ರಿತರಿಗೆ ಅಂತ ನಿಧಿ ಕೂಡಿಸಿದ್ದರು, ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು —
ಅಸ್ಪರಶ್ಯ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾತಾಳದಲ್ಲಿ ಸಾಪಯ್ಯ

(11. ಪುಂಗನೂರು ಸಾಪಯ್ಯ ಬಾಡಿಗೆ ಸೈಕಲ್ ಸವಾರಿ ಮಾಡಿದ್ದು.)

ಸಾತಾಳದ ರಾಜಮಾರ್ಗ, ಯುವರಾಜಮಾರ್ಗ, ಎರಡೂ ಸಂಧಿಸುವ ಜೌಕವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ ವೇಳೆಗೆ ನಾನು ಸವಾರಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸೈಕಲಿನ ಯಾವುದೋ ಅಜ್ಞಾತಭಾಗದಿಂದ ಒಂದು ಕರ್ಕಶ ಶಬ್ದ ಹೊರಟಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ವೇಗವಾಗಿ ತುಳಿದರೆ ಶಬ್ದ ನಿವಾರಣೆಯಾಗಬಹುದೆಂಬ ಭರವಸೆಯಿಂದ ಅವಸರವಸರವಾಗಿ ಜೌಕವನ್ನು ನೋಡುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಆಗ ಧಟ್ಟನೆ ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ಒಂದು ಉದ್ದನೆಯ ಕೈ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿತು ; “ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ? ” ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕಿವಿಗೆ ಬಿತ್ತು.

ನಾನು ಭೂತಾಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಹೋದೆ. ಸೈಕಲನ್ನು ಬಾಡಿಗೆಗೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಇರಲಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ದೋಚರಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ವಾದಿಸಿ ನೋಡಿದೆ.

“ ಇದು - - ಬಾಡಿಗೆ ಸೈಕಲು - - - ”

“ ಅದೆಲ್ಲಾ ‘ ಅಲ್ಲಿ ’ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಿ, ಬನ್ನಿ. ”

‘ ಅಲ್ಲಿ ’ ಅನ್ನುವುದು ಜೌಕದ ಕಾಫಿ ಹೋಟಲಿನಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ಸೈಕಲುಗಳ ನಡೆವೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಖಾಕಿ ಉಡುಪಿನ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಸಮಕ್ಷಮ ‘ ಅಲ್ಲಿ ’ಯು ವಾದಿಸಿದೆ. ಕೂಡಲೇ ಉತ್ತರ ಬಂತು.

“ ಇಲ್ಲೋಡಿ. ಈ ವಾದ ನಮಗೆ ಹೊಸದಲ್ಲ. ಈ ಸೈಕಲು ನಮಗೆ ಹೊಸದಾಗಿದ್ದ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಆ ಮೂಲೇಲಿಟ್ಟು ಬನ್ನಿ. ಏನು ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರು ? ”

ಹೆಸರು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಒಳಜೇಬಿಗೆ ಕೈಬಿಟ್ಟೆ. ಎಲ್ಲೋ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ನೋಟು ಮಡಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದ ಜ್ಞಾಪಕ - -

ಹತ್ತು ನಿಮಿಷ ಕಳೆದಮೇಲೆ ಖಾಕಿಬಟ್ಟೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಯೊಂದಿಗೆ ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯುತ್ತ ಕೇಳಿದೆ.

“ ದೂರದಿಂದ ಸೈಕಲಿಗೆ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಇದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಅನ್ನುವದನ್ನ ಹೇಗೆ ಅಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡು ಹಿಡೀತೀರಿ ? ”

“ ಸೈಕಾಲಜಿ ! ಚೌಕದ ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೇಲೂ ಖಾಕಿ ವೇಷ ಹಾಕಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದೇವೆ ಅವರನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಇಲ್ಲದ ಸೈಕಲ್ಲು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತೆ. ಇಲ್ಲವೇ ಮುಂದಿನ ಚಕ್ರ ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ತಿರುಗುತ್ತೆ. ಒಂದೊಂದು ಸಮಯ ಎದುರಿಗೆ ಹೋಗು ವವರ ಮೇಲೇ ಹಾದುಬಿಡುತ್ತೆ. ಕಣ್ಣು ಮಿಟಕಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯ ಸೈಕಲ್ಲನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪರಾಂಬರಿಸಿ ತಡೆದುಬಿಡ್ತಾನೆ. ”

“ ಸರಾಸರಿ ದಿನಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟುಮಂದಿ ‘ ನಾಲ್ಕೈಸೆನ್ಸಿಗ ’ರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಾಕ್ತೀರಿ ನೀವು ? ”

ಅಧಿಕಾರಿ ಹೋಟಲಿನ ಅಂಗಣದ ಕಡೆ ಕೈಬೀಸಿದ. ಅಂಗಣದ ಅರ್ಧ ಭಾಗವೆಲ್ಲ ಸೈಕಲುಗಳಿಂದಲೂ ಅವುಗಳ ನಿಸ್ಸಹಾಯರಾದ ಸವಾರರಿಂದಲೂ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿತ್ತು.

“ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಚೌಕಗಳಲ್ಲಿ, ಮಾರ್ಕೆಟ್, ಸಿನಿಮಾ, ಜಾತ್ರೆ, ಇತ್ಯಾದಿ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ, ಒಂದೊಂದು ಹೊತ್ತು ನಿಂತರೆ ನೂರಕ್ಕೆ ಕಮ್ಮಿ ಇಲ್ಲದೆ ಸಿಕ್ಕಿಬೀಳು ತ್ತಾರೆ. ”

“ ನಾಲ್ಕೈಸೆನ್ಸಿಗರು ಕೊಡುವ ನೆವಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾದವುಗಳು ಒಂದೆರಡನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದೆ ? ”

“ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರೋದು ಒಂದು ನೆವ.... ‘ ಇಗೋ, ಲೈಸೆನ್ಸ್ ತಕೊಳ್ಳೋದಕ್ಕೆ ಅಂತಲೇ ಹೊರಟಿದ್ದೇನೆ ’ ಅನ್ನೋದು. ಇನ್ನೊಂದು. ಈಗ, ನೀವು ಕೊಟ್ಟುನಿವ - - ‘ ಸೈಕಲ್ಲು ಬಾಡಿಗೆದು, ನಂದಲ್ಲ ’ ಅಂತ ಮೂರ ನೇದು, ಜೇಬುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ತಡಕಾಡುತ್ತ ‘ ಲೈಸೆನ್ಸ್‌ನ್ನು ಸೈಕಲ್ಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿದರೆ ಹೊಡೆದು ಬಿಡ್ತಾರೆ ಅಂತ ಕೋಟಿನ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರ್ತೇನೆ ಆದರೆ ಇವತ್ತು ಬೇರೆ ಕೋಟು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಂದುಬಿಟ್ಟೆ ’ ಅಂತ ಬಿಡೋದು. ಇನ್ನೊಂದು ಕುಂಟು ನೆವ ಇದೆ - - ಎರಡು ಕಾಲೂ ಕುಂಟು ಅನ್ನಿ ಅದಕ್ಕೆ - - ‘ ಆರೆ ! ಈಗ ಇತ್ತೆಲ್ಲ ’ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟಾಗ ! ನೋಡಿದ್ರಾ, ಆ ಅಂಗಡಿ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾಗ ಯಾವನೋ ಹಾರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ ! ’ - - ಇನ್ನೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟಿವೆ ; ನಿಮಗೆ ಬೇಜಾರಾಗೋ ಅಷ್ಟು. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆ ಚೌಕದಲ್ಲಿರೋ ನಾಲ್ಕು ನೆವಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿದ್ದೀನಿ ಅಷ್ಟೆ. ”

“ ಯಾವ ನೆಪವನ್ನೂ ಕೊಡದೆ ತೆಪ್ಪಗೆ ನಿಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಸೈಕಲ್ಲು ಒಪ್ಪಿಸೋವರು ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದಾರೆಯೋ ? ”

“ ಬಹಳ ಅವರೂಪ. ಹಾಗೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಗಂಡುಗಲಿಗಳು ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಎಂಥಾವರು ಗೊತ್ತಿ ? ‘ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ’ ಅಂದರೆ ‘ ಏನು ’ ಅಂತ ಕೇಳೋವರು. ಲಾಗಾಯ್ತಿನಿಂದ ಈ ಜನ ಒಂದು ಹಟ ತೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಲೈಸೆನ್ಸಿನ ಯೋಚನೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ರಾಜಾರೋಷವಾಗಿ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿರೋದು ; ಆದರೆ ಯಾವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೂ ಇವರಿಗೆ ಒಂದು ಸೈಷಲ್ ಮಾರ್ಗ ಇರುತ್ತೆ ಅನ್ನಿ, ಸಂದಿಗ್ಧೋಂದಿಗಳಲ್ಲಿ. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಎಂದಾದರೂ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದರೆ ದಂಡ ತೀರಿಸಿ ಸೈಕೆಲ್ಲು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರೋದು. ಮತ್ತೆ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ. ಕಲ್ಲುಗುಂಡಿಗೆಯವರು !

ಮನಸಾರೆ ಒಪ್ಪಿದೆ ಆತನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು.

“ ವಜ್ರಗುಂಡಿಗೆ ಅನ್ನಿ. ಇರಲಿ, ನಿಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಸಿಗದೆ ಯಾರಾದರೂ ಎಂದಾದರೂ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ಉಂಟಿ ? ”

ಅಧಿಕಾರಿ ತಲೆ ಕೆರೆದುಕೊಂಡು ಯೋಚಿಸಿ ಹೇಳಿದ.

“ ಒಂದೇ ಒಂದು ಸಲ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ. ಇದೇ ಜಾಗ. ಇಬ್ಬರು ಕಾಲೇಜು ಹುಡುಗರು ; ಚೌಕ ಸಮಾಪಿಸುತ್ತಲೇ ನಮ್ಮ ಖಾಕಿ ಯೂನಿಫಾರಮನ್ನು ಕಂಡರು ನಾವು ಅವರ ಸೈಕಲುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸೋದರೊಳಗೆ, ಆ ಹುಡುಗರಲ್ಲೊಬ್ಬ ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಹೇಳಿ ಬೇಗಬೇಗ ಸೈಕಲು ತುಳಿಯುತ್ತ ದೊಡ್ಡ ರಸ್ತೆಯ ಡೌನಿನಲ್ಲಿ ಕಂಚಿ ಕೇಳಲಾರಂಭಿಸಿದ. ನಾವುಗಳು ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ಗಮನಿಸದೆ ಅಲ್ಲೇಬಿಟ್ಟು ಶಿಳ್ಳುಹಾಕುತ್ತ ಸೈಕಲುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿ ದೊಡ್ಡ ರಸ್ತೆಗೆ ಇಳಿದೆವು, ಓಡಿದವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ. ”

“ ಈ ಕಥೇನ ಎಲ್ಲೋ ಕೇಳಿದ ಹಾಗಿದೆ ” ಎಂದು ನಾನು ಗೊಣಗಿದುದು ಆತನ ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ, ಸದ್ಯ.

“ ಕಡೆಗೇನಾಯ್ತು ಅಂತೀರಿ ಹೋಗಿ ಕಾಲೇಜು ಬಾಗಿಲ ಹತ್ತಿರ ನಿಲ್ಲಿಸಿದೆವು ಆ ಹುಡುಗನನ್ನು. ‘ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ? ’ ಅಂದೆವು ಒಂದೇ ಕೊಠಡಿನಲ್ಲಿ. ಹುಡುಗ ಸೈಕಲನ್ನು ಅದರ ಜಾಗದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಜೇಬಿನಿಂದ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ತೆಗೆದು ತೋರಿಸಿದ. ‘ ಮತ್ಯಾಕೆ ಓಡಿದೆ ? ’ ಅಂದೆವು. ಹುಡುಗ ಹೇಳಿದ. ‘ ಆದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕಾರಣ ಇದೆ. ಒಂದು ನನ್ನ ಕ್ಲಾಸಿಗೆ ಲೇಟಾಗಿದ್ದು ; ಮುಖ್ಯಕಾರಣ. ಇನ್ನೊಂದು, ನನ್ನ ಜತೇಲಿದ್ದ ಸ್ನೇಹಿತನ ಹತ್ರ ಲೈಸೆನ್ಸಿಲ್ಲ ! ’ ಅಂದ. ’ ಒಂದೆರಡು ಸಲ ಅಕಳಸಿದೆ. ಕಡೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂದೇಟು ಹೊಡೆಯುತ್ತಲೇ ಕೇಳಿದೆ.

“ ಮತ್ತೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ವಿಚಾರ - - ಈಗ, ಮಸಲ - - ನಾನು ತಮ್ಮ ಸೌಜನ್ಯವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ - - ಏನೋ - - ನನ್ನ ಕೈಲಾದ ಇದನ್ನು ಇದುವೂಡಿ, ಸೈಕಲ್ಲು ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಂಡೆನಲ್ಲ, ಇಂಥಾ ಸಂದರ್ಭಗಳೂ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಒದಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆಯೋ ಅಂತ ಒಂದು ಸಂದೇಹ ? ”

ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿಂದ ನಾನು ನೆನೆಸಿದಷ್ಟು ಅನಾಹುತವೇನೋ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ನನ್ನ ದೃಷ್ಟತನಕ್ಕೆ ಆತ ಮೆಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ ತೋರಿತು. ಸಾವಧಾನವಾಗಿಯೇ ಸಂದೇಹ ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಿದ.

“ ಹೇಳ್ತೀನೆ ಕೇಳಿ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿನು ಮುಚ್ಚುಮರೆ. ಈ ತರದ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ದಿನಕ್ಕೆ ಇಪ್ಪತ್ತೈದರ ಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರರು ಅಂತ ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟುಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ, ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ನಮ್ಮ ನಾಲ್ಕೈದು ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಹಂಚಿ, ನನಗೆ ಒಂದು ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಮಿಕ್ಕಿದರೆ ಹೆಚ್ಚು - - ಏನು ಮಾಡೋದು ಹೇಳಿ - - - ಈಗಿನ ಕಾಲದ ಬೆಲೆ, ಧಾರಣೆ - - ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಮನೆ - ಮಠ - ಸಂಸಾರ - ಅಂದಮೇಲೆ - - ”

ಆತನ ತಾಪತ್ರಯಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಪೂರೈಕೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ “ ತನ್ನ ಸೈಕಲನ್ನು ಆಗತಾನೇ ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಇನ್ನೂ ಅದಕ್ಕೆ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ತಗುಲಿಸುವ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಲ್ಲ ” ಎಂಬ ನೆವ ಹಾಡಿಕೊಂಡು ಒಬ್ಬ ನಾಲ್ಕೈಸೆನ್ಸಿಗ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತ. ಖಾಕಿ ಬಟ್ಟೆಯ ಅಧಿಕಾರಿ ಅವನ ಸೈಕಲಿನ ಸವೆದ ಟಯರುಗಳ ಕಡೆ ನನ್ನ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದು “ ಕೇಳಿ, ಇಡೊಂದು ನೆವ. ಇದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕಾಲೂ ಕುಂಟಲ್ಲದೆ ಎರಡು ಕಣ್ಣೂ ಕುರುಡು ” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಗಹಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕ. ಯಾರಿಗೂ ಮನಸ್ಸು ಅಳುಕದಂತೆ ನಾನೂ ನನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬಾರಿ ನಸುನಕ್ಕು, ಎದ್ದು, ಅವರ ವಾಡಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸೈಕಲು ಹತ್ತಿ ಕಂಬಿ ಕಿತ್ತೆ.

—ಪುಂಗನೂರು ಪಾಪಯ್ಯ

— ೦ —

ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಯಾವ ರಾಜಕೀಯ ಮುಖಂಡನಿಗಾಗಲೀ ಯೋಚನೆ ತರತಕ್ಕ ವಿಷಯ, — ಲೇಖಕ.

—ಮುಖಂಡರು ಬರೀ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಡದೆ ‘ಯೋಚನೆ’ ಮಾಡೋ ಹಾಗೆ ಆಗಿದ್ದು ಒಂದು ಪುಣ್ಯ.

“ ಹೊಸ ಫರ್ಮಾನ್ ”

ಮಹಾ ಘನಹೊಂದಿದ ನಿರ್ಭಾವರು ಮೊನ್ನೆ ಒಂದು ‘ ಫರ್ಮಾನ್ ’ ಹೊರಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಪಂಚ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆಂತೆ—

ಪ್ರಪಂಚ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ— ನಮ್ಮನ್ನಾಳುವ ಮಹಾ ಘನಹೊಂದಿದ ನಿರ್ಭಾವರು ಹುಕುಮಿನಂತೆ ನಾವು ಅಲೀಕುಂ ಸಲಾಮು ಮಾಡಿ ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ನಿಮಗೆ ದಯವಾಲಿಸಿರುತ್ತೇವೆ. ನೀವುಗಳು ತೀವ್ರ ಕ್ರಮ ಕೂಡಲೇ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು, ಪ್ಯಾರಿಸಿನಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿ ಸೇರುತ್ತಾಗಲೇ ಇದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕು. ಕಾರ್ಯ ತತ್ಪರರಾಗಬೇಕು.

ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಹಗುರಾಗಲು ಈ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ.

ನೀವು ಒಂದು ‘ ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಕಮಿಷನ್ ’ ರಚಿಸಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಪರವಾಗಿ ಈಜಿಪ್ಟ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಇರಲಿ. ಭಾರತದ ಪರವಾಗಿ, ಸಿರಿಯಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಇರಲಿ, ನಮ್ಮ ಪರವಾಗಿ ಮಾಂಕಟನ್ನನಿದ್ದಾನೆ, ಬ್ರಿಟನ್ ಪರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಲ್ಲರು ಬರಲಿ.

ನಿಮಗೆ ಭೇಕಾಗಬಹುದಾದ ಸಕಲ ಸಲಕರಣೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನಾವು ಒಡಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಜರೆಯಲು ಭಂಗಾರದ ವೆನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಓಡಾಡಲು ರೋಲ್ಸ್ ರಾಯ್ಸ್ ನಿಮನಿಮಗೇ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಇರಲು ಅರಮನೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಸೇವೆಗೆ ‘ ಸಾಕಿ ’ ಗಳನ್ನು ತರಿಸುತ್ತೇವೆ. ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಸುಗಮವಾಗಲು ಸಕಲ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತೇವೆ.

ನಿಮ್ಮ ಕಮಿಷನ್ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಮೂರು ದಿನಗಳೊಳಗೆ ವರದಿ ಒಪ್ಪಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಲು ಅದನ್ನು ಅಚ್ಚುಹಾಕಿಸಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇವೆ. ರುಜು ಹಾಕುವುದೊಂದು ಬಾಕಿ.

ಅಂದಹಾಗೇ—ನಿಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸದಸ್ಯರಾಗಲು ನಾವು ಎಷ್ಟು ಭಂಗಾರ ಯಾರ್ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು, ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿನಿಯೋಗಿಸುತ್ತೇವೆ.

ನಿಮ್ಮ ಹಾದಿಯನ್ನು ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿರುವ,

ಊರಿಗೆ ಯಾವ ಹಿರಿಯರು ಬರಲಿ ನಮ್ಮ ತಲೆ ಬೋಕೋ !!